

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 8 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Csendőr az esküdtszéki tárgyaláson.

Szeged város közönségét egy teljes héten át lázban tartotta az a közelmúltban megtartott esküdtszéki tárgyalás, a melyen az esküdtek Gerzsán Marit, a kisteleki méregkevererőt egy rendbeli gyilkosság büntetében és két rendbeli bűnsegedségben, özv. Sisák Györgynét pedig egy rendbeli gyilkosság büntetében mondták ki bűnösnek, míg özv. Lévai Józsefné bűnösséget nem állapították meg.

Az esküdtek ezen igazmondása alapján a törvényszék Gerzsán Marit életfogytiglani, özv. Sisák Györgynét pedig 15 évi fegyházra és mind a kettőt 10 évi hivatalvesztésre ítélte, míg özv. Lévai Józsefnét a vad és annak következményei alól felmentette.

Negyedrendű vádlott: Pigniczki József ellen az ügyész a vádat már a tárgyalás folyamán elejtette.

Verbő főhadnagy úr lapunk f. évi 13. számában már ismertette a nyomozást főbb vonásaiban s így én, a kinek alkalmá volt az esküdtszéki tárgyalást végighallgatni, tisztán azzal, illetőleg a nyomozó csendőrre nézve fontos mozzanataival szándékozom foglalkozni. Nem tehetem ezt azonban a nélkül, hogy a nyomozás részleteit ne érintsem, mert erre okvetlenül szükség van, ha le akarjuk vonni a tanulságokat, a melyekben ez az esküdtszéki tárgyalás nagyon is bővelkedik.

S ha az elmondandókban Németh őrmester egyes apró elnézései éles megvilágításba lesznek is helyezve, az nem megítélés czéljából történik, hanem *kizárólag* azért, hogy beigazoljam azt a régóta hangoztatott igazságot, mely szerint a nyomozó közegnek a leglényegtelenebbnek látszó aprósággal is alaposan kell foglalkozni, hogy eljárása a döntő pillanatban is teljesen korrekt maradjon.

Mindenekelőtt kötelességem kiemelni azt a tényt, hogy Németh Mózsa őrmester, kisteleki őrsparancsnok derekas munkát végzett, a mely rá nézve jól megérdemelt erkölcsi és anyagi előnnyel járt; aláírom azt, hogy az adott viszonyok között mindent elkövetett és semmi olyasmit nem hagyott figyelmen kívül, a mi a gyanúsítottak bűnösségének megállapításához okvetlenül szükséges volt; elismerem végül azt is, hogy a nyomozást oly ügyesen és sziszterien bonyolította le, ahogyan azt egy ügyes és teleményes csendőrtől méltán el lehet várni.

de okvetlenül szükségesnek tartom rámutatni egyes bezaugokra — mondhatni — esekélysegekre is, a melyek Németh őrmester figyelmét elkerülték és a melyek — hajsza! hiján — elegendők lettek volna a felmentő verdikthez akkor, a mikor Gerzsán Mari bűnösségéről mindenki ösztönszerűleg meg volt győződve.

Vádlottakat fogós ügyvédek védtek, a kik minden tudasukat harezba vitték s főtürekvésük odai anyult, hogy a koronatanúk vallomásait hatálytalanítsák, lerontsák, a mi részben sikerült is nekik. Németh őrmestert közel három órán át százfele kérdéssel ostromolták, de ő itt is derekasán megállotta helyét. Jegyzeteivel, fogalmazványaiival kezében állott a törvényszék elé, de jó emlékező tehetsége következtében azokba alig egyszerű kétszer pillantott bele.

Még mielőtt tovább mennénk, a könnyebb megérthetés czéljából előre kell hozsátanunk a vád lényegét.

Vádlva volt:

Gerzsán Mária azzal, hogy 1905-ben a vele vadházasságban élt Laczkó Ferenczet előre megfontolt szándékkal arzén-méreg behatása által megölte.

hogy 1908 szeptember havában Lévai József megyei utkaparó és 1909 január havában Sisák György gazdalkodó megölésében mint bűnsegéd közreműködött az által, hogy özv. Lévai Józsefnének és özv. Sisák Györgynének arzénmérget szolgáltatott ki;

özv. Lévai Józsefné és

özv. Sisák Györgyné azzal, hogy férjeiket mondott időkben előre megfontolt szándékkal arzénmérget bevitte által megölték, végre

Pigniczky József azzal, hogy apósának, Lévai Józsefnék megölésében mint bűnsegéd közreműködött azáltal, hogy az arzénmérget ő szerezte be Gerzsán Maritól.

Lássuk most már, hogyan fogott Németh őrmester a nyomozáshoz.

Alig, hogy átvette a kisteleki őrsöt, érdeklődött — nagyon helyesen — az ottani viszonyok után s megtudta, hogy Gerzsán Mária, a közseg bábája, *Mari neutje*, nemesak szülésznői praxist üz de jó pénzért *sejít* bajba jutott leányokon és olyan asszonyokon is, a kik terheségüktől ide előtt meg akarnak szabadulni. Mi sem természetesebb, mint az, hogy Németh őrmester a kosza gazdátlan hírek miben állásáról határozott felvilágosítást igyekszik szerezni. Érdeklődése, pihatólása bármily titok-

STOWASSER JÁNOS osztrák és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ooskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hancokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára.**

han történik is, nem marad észrevétlenül s erről tudomást szerez a baba is, a ki most már résen áll s az őrmesterrel szemben óriási előnyben van, a mennyiben — magától értetődleg — nem akad konkrét panaszos, mert feljelenésének ránczva is kellemetlen következményeitől fél. Hetekig, hónapokig eltart ez az állapot, a míg végre az őrmestert névtelen levélben arról értesítik, hogy Pálukás Jánosné, kisteleki parasztasszony az éjjel elhajtatta méhmagzatát s azt még a lakásán őrzi. A haladék-talanul bevezetett nyomozás nem járt eredménnyel. Az orvos megvizsgálta Pálukásnéét, de semmiféle rendetlenséget nem tapasztalt rajta. Tévútra vezették tehát az őrmestert. Ő nyomozott ugyan ebben az ügyben, de egyttal megbizta Pálukásnéét is, hogy szintén igyekezzék a rejtélyes levélíró nyomára jönni, mert az jóformán egyedül az ő érdeke annál is inkább, mivel férje azóta folyton zaklatta. *Ez teljesen felesleges utasítás volt, a mennyiben Pálukásné ezt magától is megtette volna.*

Itt vagyunk tehát az első lépésnél, a mely az őrmester és Pálukásné szövetkezésére vezetett egy ismeretlen harmadikkal szemben. A folytatás már önként és magától jött.

Az őrmester szolgálai közben gyakrabban találkozik Pálukásnéval, a szomszédok látják őket hosszasan beszélgetni s megindul a falusi pletyka áldatlan és egyttal feltartóztathatlan áradata, a melynek eredményeként Pálukásné férje egy szép napon a ház falára szegezett, nagyon kezdetlegesen megrajzolt képben gyönyörködhetik, a mely sügöfalevél nélkül tünteti fel Pálukásnéét és az őrmestert, a kít az ugyancsak Ádámkosztümben ábrázolt anyakönyvvezető-helyettes ránczígál. Nem lehetett volna felismerni őket, de mindegyik ábra el volt látva névvel.

Az ismeretlen harmadik tehát — a mint látjuk — biztonságban érezvén magát, a gúny terére lépett.

Pálukás erre még jobban üldözi nejét és ez Gerzsán Marihoz fordul tanácsért.

S itt van az első felderítetlenül maradt mozzanat. A tavasz, agyafurt Gerzsán Marinak szinte ösztönszerűleg meg kellett éreznie azt, hogy az őrmester puhatolódzása ellen is irányulnak s mégis képes volt arra, hogy Pálukásnénak, a ki az őrmesterrel összeköttetésben állott, szert ajánljon fel, a melylyel kellemetlenné vált férjétől könnyű módon megszabadulhat.

Ez a veszedelemnek teljes semmibe vevése kizárólag annak tulajdonítható, hogy Gerzsán nem tartott az őrmestertől s abban bizakodott, hogy 20 éves manipulációit szigorú titoktartás fedi.

Pálukásné tudta, hogy Gerzsán mérget ért a szer alatt s vonakodott azt elfogadni, daczára annak, hogy Gerzsán Lévi esetével igyekezett őt meggyugtanni. Pálukásné végre, férjétől folytonosan üldözve és zaklatva, mindent elpanaszol az őrmesternek: *besugója lesz.*

Az őrmester tehát szerzett magának egy besugót, az egész falu szemeláltára, a mit szerencsés megoldásnak mondani egyáltalán nem lehet. Ezt a besugót úgy és akként használta fel, hogy annak az esküdtszéki tárgyalás folyamán a *koronatanu* szerepe jutott. Ujból elhibázott ténykedés, a mely csak abban leli magyarázatát, hogy az előzmények után másként és jobban eljárni már nem lehetett s jóváhagyást érdemel, de csak ezért, mert a baba üzelmei a dolgok jelenlegi állása mellett csak így voltak napfényre hozhatók.

Általános elv, hogy a csendőr olyan besugót igyekszik magának megnyerni, a kít bizonyos ezéla legalkalmasabbnak tart. De a személyválogatás nem árt. Pálukásnéról faluszerzte azt beszéltek, hogy ráolvasással, kenőcsök előállításával, bűbajossággal foglalkozik. Nem a legjobb ajánlólevél, főleg egy *mérgezési* esetben, a melytől azonban a csendőr eltekinthet akkor, a mikor — mint a jelen esetben — határozottan meg van arról győződve, hogy besugója *feltétlenül* aláveti magát a nyomozó csendőr utasításának.

Hogy Németh őrmester miként használta fel besugóját, azt Verbó főhadnagy úr ezikkéből már tudjuk. Tudjuk azt is, hogy az őrmester a vegyelemzés egész ideje alatt a gyógyszerész mellett volt s a vizsgálat után mind a ketten lepocsétték az arzéntartalmu üveget. S íme itt állunk *az első és szinte legfontosabb perdöntő momentum előtt*: mert csakis ilyen óvatos eljárás mellett volt beigazoltnak vehető, hogy a főtárgyalás elé került mérge azonos azzal, a melyet az őrmester besugójától vett át s a melyet a kisteleki gyógyszerész első sorban vegyelemzett.

Az őrmesternek ezen eljárása a jövőben is zsinormértékül szolgálhat.

Az őrmester a vegyelemzés eredményét távbeszélőn bejelentette az ügyészségnek. Ezt az ügyészség egyszerűen nem vette tudomásul, hanem utasította az őrmestert, hogy jelentését írásban tegye meg s küldje a bűnjelként szereplő mérget is, a mi még aznap megtörtént.

Mintegy nyolcz nap telt el azóta. Mari néninek feltűnt, hogy Pálukás még ép, egészséges ember s kérdőre vonta Pálukásnéét, a ki az őrmestertől nyert utasításhoz képest azzal beszélte ki magát, hogy az orvosság nem használt.

— Majd adok erősebbet, attól biztosan fölfordul — mondta Gerzsán Mari.

Végre visszaérkezett a jelentés és a bűnjel a kir. ügyészségtől a *községi előjárásához*, hogy az *folytassa és fejezze be ebben az ügyben a nyomozást.*

Ilyenformán állván az ügy, az őrmester azonnal elküldte Pálukásnéét 2 db. egyforintossal a második adag mérégért, a mit az utczán át is vett Pálukásnéétól, még pedig a Pálukásné megfigyelésére kirendelt két községi rendőr jelenlétében.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja.

Beretvás-pastillát

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

A Gerzsán Marinál nyomban megtartott házmotozás alkalmával előkerültek a megjelölt pénzdarabok, nemkülönben az a már kimosott állapotban talált üveg, a melyben a mérgekverő az arzént tartotta és Gerzsán Mari . . . hűvösre került.

El kell ismerni azt, hogy csakis ennek a gyors és határozott eljárásnak köszönhető az egész siker, ha figyelembe vesszük azt az igen nagy horderejű véletlenséget, hogy a községi előjáróság egyik tagja gyanusítással igen közeli rokonságban állott. Világos tehát, hogy ha az őrmester csak rövid ideig haboz is, kárba vészett az egész fáradsága.

A bizonyítékok alapján elrendelt exhumálások kettős eredménnyel jártak, a bizonyítás be volt fejezve és sorra kerültek a tanukihallgatások.

Kövessük most a főtárgyalás menetét és vegyük sorra vádlottak és a *koronatanuk* vallomásait, mert a többiek csendőri szempontból nem érdekelnek bennünket.

Gerzsán Mária nem érzi magát bűnösnek. Ágyasa *Laczkó Ferencz* mellbeteg ember volt és csak azért halt meg oly gyorsan, mert *Pálinkásné* a betegnek átadott egy liter pálinkát, a mit az lassanként elfogyasztott. Ha mérgek volt a hullában, az csak a pálinka révén került bele. Tagadja, hogy bárkinek akár pénzért, akár ingyen mérget szolgáltatott volna ki.

Özv. Lévai Józsefné és *Pigniczki József*, nemkülönben *özv. Sisák Györgyné* szintén tagadják a gyilkosság elkövetését és ártatlanságukat hangoztatják.

A *koronatanuk* között a *főszerep Pálinkásnénak*, *Németh őrmester* besugójának jut.

Nagy részletességgel elmondja megbízatásait s a nyomozás azon részleteit, a melyekben neki is közvetlen szerep jutott. Felesleges a vallomást egész terjedelmében ismertetni, mert az mindenben a nyomozáshoz alkalmazkodott, hanem sokkal érdemesebb lesz felemlíteni, hogy a védők keresztkérdései alatt mi minden nyert megállapítást?

Meg lett állapítva, hogy:

1. *Pálinkásné* rendszeren pénzért kuruzsol, a betegségre ráolvas és kenőccsel gyógyít sebeket; sőt egyes — igaz, nem teljesen szavahibetőknek bizonyult — tanuk arról is vélték hallani, hogy méhmagzat-elhajítással foglalkozik;

2. *Pálinkásné* felügyelet nélkül ment el *Gerzsán Mari*hoz; nem látta senki, hogy bement volna hozzája, avagy, hogy onnan kijött. Pedig állítólag vasárnap szerezte be az első adag mérget, a mikor sokan járnak kelnek az utcán; kérdés tehát, egyáltalán ott volt-e?

4. ha csakugyan ott járt is *Gerzsán Mária*nál, ez nem bizonyítja egyúttal azt is, hogy ott szerezte be a mérget. Megvizsgálta-e az őrmester, mielőtt utba indította volna? Nem! Nem lehet tehát teljesen kizártnak venni

azt, hogy már a zsebében volt a mérgek akkor, a mikor *Gerzsán Mari*hoz ment!

A mint látjuk tehát, mindmégannyi lényegtelen csip-csup dolgok, a melyek elkerültek az őrmester figyelmét, de kollő világításba helyezve alkalmasak arra, hogy a nyomozás czáfolthatatlan voltába vetett hit megrendüljön, sőt mi több, esetleg az egész vádat halomra döntsek.

(Később látni fogjuk, hogy az őrmester állandóan figyelemmel kísérte *Pálinkásné*t s e téren mulasztást nem követett el.)

Nézzük azonban a többi koronatanut!

Balogh Ferencz szabómester valamikor *Pigniczkinél* a negyedrendű vádlottnál volt alkalmazva s onnan haraggal és gyűlölettel távozott. Felvett előlegekkel megszökött és váltóhamisításért hat hónapot ült. *Nejéről* kiderült, hogy hitvesi hűsége éppen nem megingathatatlán. Az após *Dálnoki Kovács Imre* ellen esalás miatt jelenleg is eljárás van folyamatban.

Mind a hárman olyan kézzelfoghatóan hamis vallo-másokat tettek részben *Gerzsán Mária*, részben pedig *özv. Lévai Józsefné* és *Pigniczki József* ellen, a melynek egyetlen egy mondata sem állta meg helyét. Az anyós is szekundált nekik, azonban az ő vallomása is csak úgy hemzsegett az ellenmondásoktól. Egyik sem lett eskü alá bocsátva.

Ime így festettek a vád, tehát a csendőri nyomozás koronatanui a *Lévai József* sérelmére elkövetett gyilkosság büntetőben.

Mi sem természetesebb mint az, hogy az ügyész erre *Pigniczki*vel szemben a vádat clejtette, az esküdtek pedig *özv. Lévainé*t nem bűnösnek mondták ki, daczára annak, hogy az országos vegyész nagymennyiségű arzént talált *Lévai* hullájában s az ellenőrző orvosszak-értő véleménye szerint a mérgek még *Lévai* életében került testébe.

Az özveg *Sisák Györgyné* ellen felvonultatott koronatanuk szavahibetőségehez kétség nem férhet s ezektől ki is vette a törvényszék az esküt. Ezek *Dékány József*, néhai *Sisák György* kocsisa és *özv. Sisák Ferenczné*, vádlott anyósa.

Dékány József vallja, hogy a házastársak között állandó volt a perpatvar; de hogy annak oka miben rejlik, nem tudja, mert csak rövid ideje állott néhai *Sisák György* szolgálatában. 1909. évi január hó 26-án is összeveszett vádlott nő az urával, mire az asszony gyalog bement kistelekre. (NB! *Sisákék* tanyán laktak.) Hogy meddig időzött odabenn, nem tudja, mert el volt foglalva a gazdaságban.

Mire ő bement a házba ebédelni, *Sisák* már elfogyasztotta volt a levesét, a melyet az asszony meritott ki mindenkinek a tányérjára. *Ebéd végeztével Sisák pa-*

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árák teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árák teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárjairól 20 kor. alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár és varrogó nagyraktár

SZEGED.

naszkodni kezdett, hogy rosszul érzi magát, fel van puffadva a basa: később csuklani kezdett, majd hánnyt és lefeküött. Pár napra rá meghalt.

Határozottan emlékszik rá, hogy *Sisákné férje hulláját meg se nézte* aznap, a mikor meghalt, hanem csak másnap délelőtt. Tud arról is, hogy Gerzsán Mari küldötte tényleg künn volt a tanyán azzal az üzenettel, hogy Sisákné fizesse meg már a bátralevő részletet. Sisákné szerelmi viszonyairól szintén hallott beszélni, de ez irányban személyes tapasztalatai nincsenek.

Ő. *Sisák Ferenczúr*, vádlott anyósa vallja, hogy fia rossz viszonyban élt vádlottal, mert az szeretőket tartott. Többek között Nagy Balasi József segédpályaőrrel is volt viszonya, a kihez vádlott gyakran eljárt. Megérőseíti a tálalást illetőleg előző tanu vallomását, illetőleg kiegészíti azzal, hogy vádlott főzte az ételt s a levest is az táalta ki. Gerzsán Mészáros Józsefnét küldte ki a tanyára, hogy mondja meg vádlottnak, fizesse ki a hátralékos adósságát. Ő figyelmeztette is menyét, de az tagadta azt, hogy Gerzsán Máriának tartozna bár-mivel is.

A tárgyalás negyedik napján délután került a sor Németh Mózes őrmester kihallgatására.

Részletesen előadja a nyomozás minden egyes részletét s felsorolja mindazokat a gyanúkokat, a melyek a nyomozás kiinduló pontjául szolgáltak, úgy a hogy az már ismertetve van.

Védők erős keresztüizbe veszik az őrmestert, a ki azonban mindvégig megőrzi nyugodtságát s akárhányszor van alkalma nemcsak ügyességéről és szakavatottságáról tanuságot tenni, hanem akárhányszor kénytelen a védők kérdéseit — hivatalos titoktartási kötelezettségére utalva — válasz nélkül hagyni, a mibe a védőknek is bele kell nyugodni. Védők még a szolgálati utasításra is kiterjeszkedtek és főleg a házkutatásra vonatkozó §-t bonczolgatták, de Németh őrmester itt is szabatos, értelmes feleleteket ad. Elnök megtiltja tanunak ily módon való faggatását, mert az messze túlmegy a védelem határain. Az őrmester kihallgatása közel három órát vett igénybe.

A kihallgatás természetesen bővelkedett érdekes fordulatokban. A sok közül ime egynehány:

Védő tudni akarta, vajjon Pálinkásné állandó be-sugója-e az őrmesternek, pénzele-e őt vagy sem s nem állanak-e egymással szerelmi viszonyban?

— Besugómról adatokat közölni — válaszol az őrmester — nem tartozom; de megnyugtatóul kijelentem, hogy Pálinkásné csak ebben a bűnygyben használtam fel, vele másnemű összeköttetésben nem állok, pénze-léről szó sincs, a szerelmi viszony gyanuja ellen pedig tiltakozom!

— Onnan gondolom a pénzelest — folytatja a védő — mert őrmester úr átadott Pálinkásnének 40 koronát s nem törődött vele, rendeltetési helyére juttatja-e vagy

sem, hanem a mikor csak négy koronát adott neki, akkor volt gondja rá, hogy Pálinkásné a két községi rendőrrel megfigyeltesse?

— Védő úr — válaszol kérdezett — nem tudhatja azt, vajjon nem-e állott Pálinkásné felügyelet alatt akkor is, a mikor a 40 koronát megkapta!

— Senki sem látta Gerzsán Marihoz hemenni, vagy onnan kijönni — replikáz a védő — tehát felügyelet alatt nem állhatott.

— Ügyvéd úr megnyugtatóására kijelentem, hogy én magam figyeltem meg Pálinkásné!

— Hogyan? Hisz' erről Pálinkásné mit sem tud?!

— Magától értetődik! Hogy a második alkalommal miért alkalmaztam a községi örközegeket, annak szintén megvolt az oka, de az nem tartozik ide. Különbén is: «dobbal nem lehet vercbet fogni!»

— A sajátjából adta a 40 koronát?

— Igen!

— Nem félt attól, hogy elvész a pénze?

— Mi csendőrök, sohasem tartunk ilyentől! A mikor egy ilyen nagyfontosságú ügyben járunk el, nem nézünk sem anyagi előnyre, sem kárra! Egyedül a bűnygy kiderítése áll szemünk előtt s nem kimélünk sem áldozatot, sem időt, sem fáradságot, csakhogy kiderit-hessük a bűnygyt!

— Mondja csak, őrmester úr — veszi át a szót a másik védő — a mikor Pálinkásné átadta önnek az első adag mérget, nem gondolt arra, hogy az bűnyjel lesz?

— Dehogyan nem!

— Hát akkor, hogy tartja összeegyeztethetőnek szolgálati állásával, hogy ezt a bűnyjelt átadta vegyelem-zésre az ottani gyógyszerésznek, a kinél ez az üveg az ön állítása szerint két órán át volt?

— Meg kellett tudnom, hogy mit tartalmaz az üveg s ezt csak így tudhatam meg leggyorsabban.

— Hátha a gyógyszerész tette abba az arzént?

— Ki van zárva! Hiszen ott állottam mellette, a mig a vegyelemzés megtörtént!

— Helyesen van — kénytelen elismerni a védő.

— Miért nem tartott azonnal házkutatást?

— Nem volt még elegendő adat a kezemben s egy ilyen nagy fontosságú ügyben még előzőleg a kir. ügyészségnek is jelentést kellett tennem!

— Honnan tudta azt, hogy Gerzsán Mária állítólag már bűsz év óta foglalkozik gyanús ügyekkel?

— Tudom, de erre nem adhatok választ!

— Hiszen ön csak rövid ideje vezet a kisteleki örsöt?

— Az nem zárja azért ki azt, hogy ne lehessen tudomásom Gerzsán Mari üzelméről. Sok mindenfélét tudunk mi csendőrök, a miről azonban csak akkor szó-lunk, a mikor már teljesen megérett a dolog.

Mindenki láthatja tehát, hogy Németh őrmester tel-

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőszetér gyárosnál
telep: Bpest, VII., Erzsébet-kert 50.

legutányosabban beszerezhető összes betegápolási tár-gyak, kőszerek, fecskék, m. kir. szab. Polgár-féle sérelkőzők, gumiműanyagok stb. stb. — Képes árjegyzék-t ingyen és bérmentve kold az üzletvezetőnő, csak mag-adandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés
tekintésén
10% árkedves-mény a Csendőrségi
Lapokolvasóinak.

Veszteglő szénos waggonok Scheffield állomáson.

A bányászok visszatértét váró farakások a cardiffi dockokban.

Sztrájkolók egy színház bejárata előtt.

A rend fenntartására kirendelt katonaság egy köszénbányánál.
Az angliai bányászsztrájk.

jesen felkészülve jelent meg a főtárgyaláson s csak így bírta kiállani a heves ostromot, a melyet a védők indítottak ellene. Mondhatom, derekasan megállta helyét.

Íme rövidesen egybefoglaltam a bizonyítékokat. Csendőröknek irtam, ők megértik. Nekem sem hozzátenni, sem elvenni valóm nincs s csak arra szoritkozom, hogy az eddig közöltékből levonjam a tanulságot.

Az elmondottakból kiviláglik, hogy a nyomozást vezetett csendőrnek mily óriási szerep jut a főtárgyalás alkalmával. Nem elég tehát egy ügyben nyomozni és azt kideríteni, hanem bele kell hatolni a büntény rejtelmeibe és felderíteni azokat a titkos rugókat is, melyek a bűnöst tettének elkövetésére indították. Megbecsülhetetlen szolgálatot tesz tehát úgy az igazságszolgáltatásnak mint önnönmagának az a csendőr, a ki a nyomozás minden egyes részletéről pontos jegyzéket vezet, azt többször áttanulmányozza s még a nyomozás során elejét veszi mindazoknak a kételyeknek, melyek a főtárgyalás során önkéntelenül is felszínre kerülnek.

Nagy gonddal kell kiválasztani a koronatanukat s azoknak a lelkületét is komoly tanulmány tárgyává kell tenni, hogy a vád megdönthetetlen bizonyítékokon épüljön fel, mert a vád úgyszólván kizárólag a csendőr nyomozásán alapul s ha ez a nyomozás felületes volt, a vád önnönmagától is megdől és ezért a felelőség egyedül és kizárólag a nyomozást vezetett csendőrre bárul.

De számolni kell a nyomozó csendőrnek a védelemmel is, a melynek természetesen az a célja, hogy a vádat gyengítse, lerontsa. Ne gondolja azt a csendőr, hogy a védő nincs tisztában a csendőr szolgálatával, hivatali álláskötelmivel, hatáskörével! Nagyon is tisztában van vele! S e mellett még milyen óriási előnyben van a csendőr felett? Ő a kész vádiratot, a teljes nyomozást kézhez kapja s azt nyugodtan bírálát tárgyává teszi nem egyszer, hanem a főtárgyalásig számtalanszor; nyugodtan csoportosíthatja ellenérveit s ment azoktól az izgalmaktól, a melyeket a csendőr egy főbenjáró büntény felderítése alkalmával átél. Ebben és magasabbfokú előképzettségében rejlik az az óriási előny, a melynek a védő birtokában van.

Számolni kell tehát a mint látjuk, még pedig nagyon is a védelemmel, a mely nem kiméli a csendőrt s eljárását éles bírálát tárgyává teszi. S ez ellen csak egy orvosság létezik: higgadtan, tervszerűen és a legesélyesebb jelenségre is kiterjeszkedő figyelemmel bonyolítani a az egész nyomozást, annak minden egyes részletét jegyezni és az összegyűjtött adatokat akként csoportosítani, hogy a vád magában a csendőri nyomozásban sziklaszilárd és megingathatatlan alapot nyerjen.

Szóvá kell még tennem az ellenőrző orvosszakértő fejtegetéseit is, a melyekből szintén útmutatást talál-

hatunk a jövőre nézve. Részletesen kifejti azokat a tüneteket, a melyek minden arzénmérgezésnél feltétlenül jelentkeznek. A beteg legelőször is fájdalmakat érez a garatban és bázsingban, nemsokára jelentkezik egy meg nem szüntethető csuklás, valamint erős hányási inger és később maga a hányás. A mikor az arzén már a beleket is megtámadta, akkor áll be a hasmenés. Ezek a tünetek minden egyes esetben megvannak, a mi közvetlenül az arzén hatásának tulajdonítható. Az arzén ugyanis a gyomorból és belekből egyaránt tulságos mennyiségű nedvet választ ki, a melyet a szervezet igyekszik kiirtani magából: ennek tulajdonítható a bányás és a hasmenés.

A mérge hatása már 1/2 és 10 óra közötti időközben jelentkezik, a mi mindig az adag nagyságától és attól a körülménytől függ, vajjon a mérge üres, vagy tele gyomorba jutott. Üres gyomorban gyorsabban, teli gyomorban lassabban történik az arzén felszívódása. Az arzén maga iz és szagtalan fehér por; ha azonban meleg levesben vagy tejben feloldódik, akkor a fokhagymához hasonló *gyenye* szagot áraszt. A hullákban vegyi uton kimutatott mérge mennyiség tökéletesen elég volt egy ember életének kioltására s biztosra vehető, hogy ez a mérge még elhunytak életében került szervezetükbe.

Jó lesz az ezen előadásból levonható tanulságokat el nem felejteni, mert a csendőr sohasem tudhatja, mikor veheti azoknak hasznát.

(Vége köv.)

Az első apacs.

Páris és környékét már rég örökös rettegésben tartják az apacsoknak nevezett betyár népség, a kik újabban nagyon elszaporodtak s csodálatos bátorsággal veszélyeztetik a közhiztonaságot.

Az e fajtájú veszedelmes gonosztevők alakja Franciaországban 1720 tájékról maradt fenn Cartouche-nak emléke, a kit egész bátran lehet a mostani apacsok ősenek tekinteni. Erről a híres csirkefogóról valóságos legendák maradtak fenn. Az egyik például így szól.

Egy este a márkiné szabadságot adott a szobaleányának s éppen aludni készült, midőn egyszerre rémülten látja, hogy ablakja fölnyílik s egy kis, egészen szürkebe

FIGYELMEZTETÉS!

Ne legyen addig grammofont, eufont, hanglemezt vagy bármily más hangszert, amíg

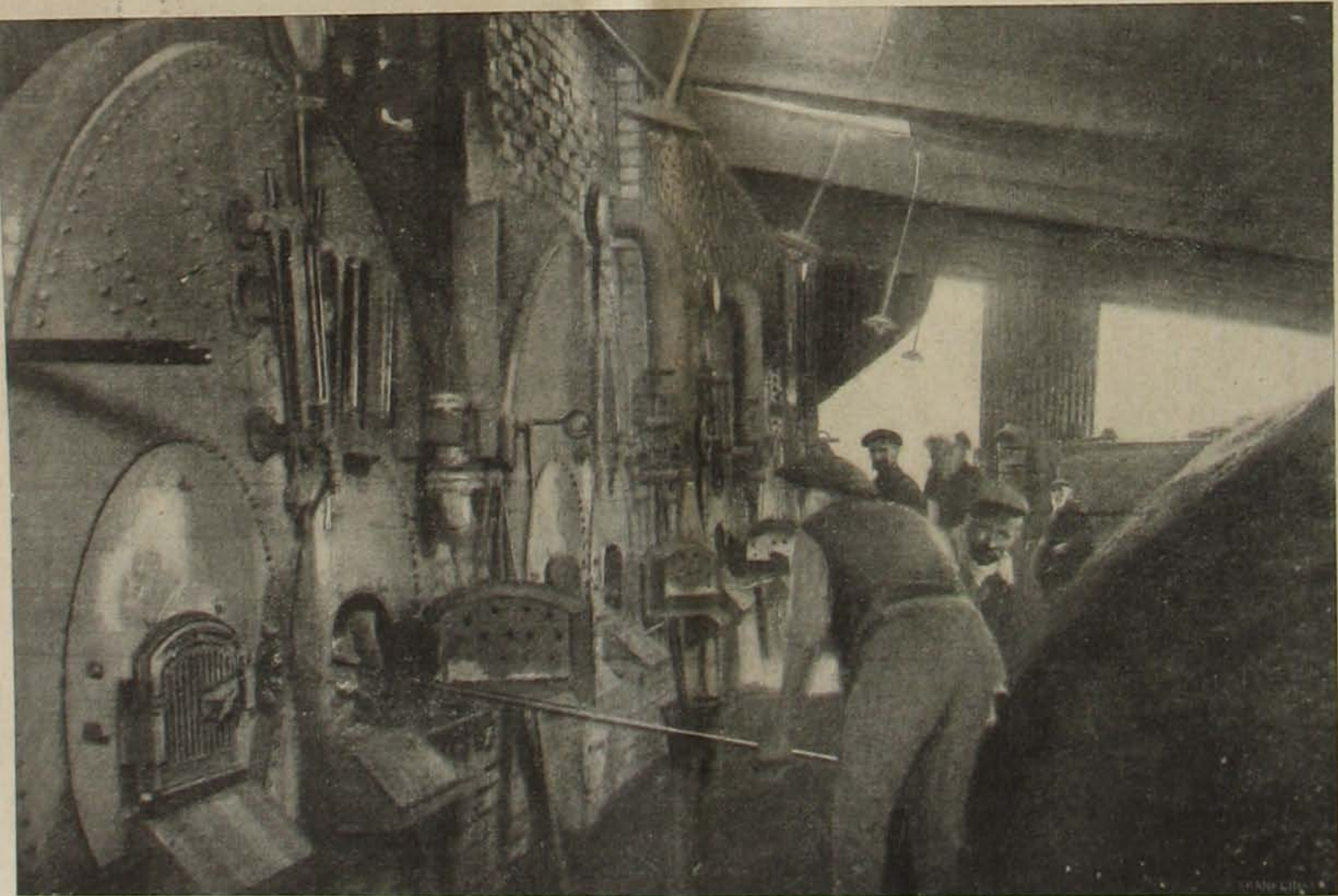
REICH ALADÁR műhangszer készítő ::
BUDAPEST, VIII/c. NÉPSZÍNHÁZ-UTCZA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri, amely ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, eufon 35 K, hanglemezek 2.40 korona.

A hol a sztrájkolók engedélye mellett folyik a munka. — Az angliai bányászsztrájk.

öltözött emberke ugrik be a szobába. Cartouche volt Hatalmas pisztolyt tartott a szép hölgy orra elé, aztán udvariasan meghajolva, így szólt:

— Boesásza meg, márkiné, ez óriás merészséget, de kénytelen vagyok ma éjjelre szállást kérni öntől. Barátaim körülfogják a házat. Ha megengedi, s érzem, hogy nem fogja megtagadni, elfoglalom Justine ágyát a szomszédos fölkében.

Aztán vacsorát kért, pompás étvágygal falatozott a sonkából és pástétomból, melyet a reszkető márkiné szolgálival behozatott, kik eléggé esodálkoztak urnőjük e szeszélyén . . . a pezsgőt kissé kifogásolta és kora reggel gálánsan elbucszott . . .

Ez az adoma ugyan meszeszerűen hangzik, de hiven eseteli, minőnek ismerte a nyilvánosság azt a esodálatos tolvajt.

Louis-Dominique Cartouche — ez volt valódi neve — egészen kicsiny, alig másfél méter magas emberke volt. Szinte törekeny gráciájú, elmős, gúnyolódó, mozgékony. Ösmerte — a mint egy korabelije írja — a veszélyes szokést előre és hátra, tudott kötélen táncolni, karddal és pisztolyal hánni s épp oly ügyesen álarczot öltöni, mint erszényt vagy zsebhórárt eltiintetni. A mellett, mint Panurge, a világ legjobb ficzkója és igazi párisi gamin maradt.

1693-ban született a courtille-i, Pont-Aux-Choux-utczában. Becsületes bognárnester fia volt s talán maga is egész életében hordót kovácsolt volna, ha tizenkétéves korában egy cigánykaraván el nem szokteti. Ezzel kezdődött kalandos élete, a melynek folyamán sok mesterségbe belekóstolt: volt nagyúr lakája, alsóbbrendű játéktérmet vendége, a honnan egyébként hamarosan kiűzték, mert túlságosan szembeötölő művészettel „segített a szerencsének,” majd egy káplárnak segített rekrutákat fölhajszolni, aztán maga is katona lett. Végül Páris kövezetére került s elég soványan élt alból, a mit a járókelők zsebéből kilopott, míg aztán bizonyos Gallichonnal szövetekezett. Cartouche és Gallichon, ez volt embriója a híres tolvajbandának, a mely később egész Páris terrorizálta.

Két-három év múlva csakugyan Cartouche bires bandája sokkal jobban volt szervezve, mint a rendőrség. Az ifjú vezérnek — csak huszonnégy éves volt ekkor — hat hadnagya volt. Őt magát csak ezek ismerték s rendeleteit ok közölték a „közkatonaikkal.” Ezek pedig csapatokra voltak osztva. A nagy pör folyamán hatszázhatvanhatra bukkantak. Ezenkívül a bandának mindenütt voltak vizsgálói, a kik a jó fogásokat jelezték. Egész esomó zúgfogadás nyújtott szállást nekik, sok fölszabadult rendőr és katona vált szövetségesükké és végül mind e sok Cartouchiens mellett ott voltak a Cartouchiennes-ek, a nők . . . Franciaország nagy részében ekkor szüntelenül kirabolták a postakocsikat s betörték a lakásokba, a nélkül, hogy a rendőrség bármit tehetett volna ellenük.

Cartouche bandája azonban Párisban diadalmaskodott legteljesebb fényében. Volt közöttük egy Simon Onze nevezetű, a kit Anvergnaetnak neveztek s a kinek a piederesztál fölállítására volt a specialitása. Három-négy társából létrát épített s az emberhágcson keresztül mászott be a földszinti vagy elsőemeleti lakásokba. Ekkor készítették sok n ablakaik elé vasrácsot, a melyet még ma is láthatunk Páris régi házain. Hiábavaló védelem volt, mert a tolvajok ekkor kampósvégű vasfogókkal halaszták ki a szobákból a ruhákat és egyéb tárgyakat.

Olykor megtörtént, hogy a kampó egy-egy békésen alvó polgár eleven húsába akadt, a ki persze ilyenkor ordított, a tolvajok pedig odakinn nevettek.

1720 körül e terrorizálás tetőpontját érte el. Egy napon aztán a parlament, nyilvános kikiáltó útján forma szerint megidézte Catouchet s ez alkalomból nem csupán a szokásos két tanút, hanem hatvan kíséretet adtak kikiáltó mellé. Az első kikiáltást egész csöndben, a Palais De Justice-ben tartották, a másodikat a Buczy-i vásártéren, s aztán eljutottak a Croix-Rouge-ig. A kikiáltó nagybátrau nekikezdett:

— Ó felsége a király és a nagyhatalmu parlament nevében, elrendeljük Louis-Dominique Cartouche-nak . . .

Erre helesüvitett egy hang:

— Cartouche? . . . itt vagyok!

Pillanat múlva kikiáltó és kísérek, hallgatóság, mind ész nélkül menekült s a tér közepén nem maradt más, mint egy kis törekeny, szürkeruhás emberke . . .

1721-ben végre aztán a kormány mozgolódni kezdett. A minden oldalról hajszolt Cartouchiens-ekre erős ütésekert mérték s olykor csak furfang árán szabadultak, nem egy társukat otthagya a küzdőtér porondján. Ekkor Cartouche elkéseredett és még veszedelmesebb karaktert öltött. A legkisebb mozdulatra ölt, ő a ki eddig megelegetett a lopással. Ellenük is erősebb fegyverekkel küzdöttek. Szövetségeit a pusztá gyanú alapján balálra ítélték. Ezeknek egyike, egy fölszabadult testőr, árulta el őt.

A Chatelet-be zárták, a honnan majdnem megszökött. Már sikerült a falba akkora lyukat vájnia, hogy keresztül hújhatott rajta, és szerencsésen át is küszött a szomszédos pinczébe, mikor egy kis kutya ugatása elárulta és elesipték. Átszállították a Conciergerie-be és egy újabb szokési kísérlet félelmében siettették püre lefolyását, melynek végeztével halálra ítélték.

Így szakadt félbe 1721 november 26-án a Gréve-téren az apacsok legegyszerűsebb ösének a pályája.

KÉPEINKHEZ.

Az angliai bányászsztrájk.

. . . Már véget ért. A közelmúlt napokban hangzotak el végső akkordjai az emberi elégedetlenség eme rendkívüli kitörésének.

Angolország mintegy másfél millió főre tehető összes bánya- és vasipari munkása résztvevett ebben a hetekig tartó áldatlan mozgalomban. S habár a sztrájkpénztár körülbelül negyven millió font sterlinget fizetett ki ennek a vagyon- és keresetnélküli óriási tömegnek, csakhogy megélhetésük legszükségesebb kellékeit a sztrájk ideje alatt biztosíthassa, mégis sokan küzdöttek éhséggel a sztrájkolók közül. És, ha nem félték volna társaik terrorizálásától, bizony sokan már a sztrájk első napjaiban munkába állottak volna, a minthogy ezt meg is kísérelték, mert korgó gyomorral még a magasabb fizetés után reménykedni is nehéz.

Így azonban, éhezve és nyomorogva vártak és reménykedtek tovább. A szénhiány miatt már a gyárakban s a kereskedelmi és ipari vállalatoknál szünetelt a munka, a vasuti közlekedést is a minimumra csökkentették. A rendőrség mellett pedig mindenütt igénybe volt véve a katonaság is, csakhogy a keresetnélküli munkáscsapatok féktelen kitörései és garázdálkodásaiból származható

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNEL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.

13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

veszedelmeket elháríthatassák. És, ha csupán a munkások és munkaadók érdekei lettek volna veszélyeztetve, még hosszú ideig eltarthatott volna ez a rendkívüli bérharcz.

De mert ezen felül az egész nemzet érdekei voltak kockáztatva, a mennyiben a közbiztonsági viszonyok hátrányos elfajulását, az ipari, kereskedelmi és gazdasági élet óriási hanyatlását vonta maga után s e mellett nemzetvédelmi szempontból is kiszámíthatatlan károkat okozott volna ez a munkásmozgalom, az érdekellentétek kiegyenlítésére kénytelen volt maga a kormány közbelépni s az utolsó pillanatban egy, a munkások érdekeit biztosító, de a munkaadók érdekeit sem sértő törvénnyel véget vetni a káros mozgalom továbbfejlődhetésének s ekként elhárítani annak kiszámíthatatlan következményeit.

Így is több mint 1000 millió koronára rúg az a kár, a mit közvetlenül a munkaadók és a munkások s közvetve a vasutársaság, valamint a kereskedelmi és iparvállalatok szenvedtek.

Az a néhány kép, a melyet a jelen számunkban közreadunk, onnek az áldatlan bérharcznak egyes mozzanatairól történt felvételek közül való.

HIREK.

Adomány. A létesítendő csendőrségi internátus javára a répczekárolyi örs 49 koronát adományozott, mely összeggel az alap vagyona 26,761 korona 76 fillérre emelkedett.

Pótlóidomítóosztály felállítása. A közbiztonsági szolgálatnak a sikterepen való intenzivebb kezelhetése, valamint az emberanyag kiméltése céljából tervbevett örslovasítások mielőbbi keresztülvitele érdekében a belügyi kincsfár Kiskunhalason pótlóidomítási célokra egy állandó laktanyát építtetett. Az új pótlóidomítóosztály működését, Hubaffy Mihály főhadnagy parancsnoklása alatt, még e hó folyamán megkezdte.

Számvivőtiszti vizsga. Kádár András Gyula, IV. sz. csendőrkerületbeli ez. őrmester, Bérczy Gyula, Biczó György és Sánek Péter, III. számú csendőrkerületbeli csendőr ez. őrmesterek április 10-én a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének elnökelete alatt összeült vizsgabizottság előtt, az előirt csendőr számvivőtiszti vizsgát sikeresen letették.

Megtámadott csendőr. Nagy Dezső tarnaszentmiklósi legény április hó 8-án este 10 órakor Tarnaszentmiklóson egy koremai táncmulatság alkalmával Burja Zsigmond pélyi örsbeli szolgálatban állott csendőrt megtámadta és egy horos üveggel fejbevégyva könnyen megsebesítette. A megtámadott csendőr kardot rántott és azzal támadóját arcon vágva, súlyosan megsebesítette.

Kérelem. Kamondi Antal, Mezőkovácsbáza községben állomásozó csendőr, kéri azon csendőrtársait, kik 1911 április 12-én Szegeden a próbacsendőri vizsgát vele együtt letették, hogy állomáshelyeiket vele közöljék.

KÜLÖNFÉLÉK.

Eladó város. Városok eladásáról nem mindennap érkezik hír. Pedig most egy valóságos várost bocsát áruba Amerikában a Cleveland Cliffs Iron Company.

A kis város Michigan államban fekszik, Bay-Mills nevet viseli és néhány évvel ezelőtt élénk, pezsgő élet uralkodott az utcáin és házaiban. Mintegy húsz évvel ezelőtt kezdtek letelepedni az emberek Bay-Millsben, mely rohamosan kezdett fejlődni. Malmokat, majd gyárakat építettek s egyik ház a másik után emelkedett. Majd utcák keresztezték egymást és üzleteket nyitottak a forgalmas utcákon. A kis város lakói többnyire iparosok, kereskedők és gyári munkások voltak. A város fekvése szinte ideális. Egyik oldalán folyó terül el, a hol a gőzhajók közlekedhetnek, a másik oldalán pedig hegyesség emelkedik, honnan pompás levegő árad alá. A szépen fejlődött városban most teljes némaság uralkodik. Csend ütött tanyát az utcákon, a gyárakban, a házakban. Emberi lélek csak nagyritkán vetődik arrafelé, azt is a kíváncsiság viszi oda és nézi, bámulja, hogyan balt ki az élet, hogyan vált néptelenné aránylag rövid idő alatt egy gyors fejlődésnek is indult város. Mi okozta azt, hogy kihalt a város? A tűz. Tavaly nyáron történt, hogy leégett a vasuti állomás, mely teljesen a lángok martalékává vált. Elégett az a hid is, mely a kis városkába vezetett. A vasuti társaság elhanyagolta az építkezést és hónapokon keresztül romokban hevert minden. Azután pedig elhatározta, hogy egyáltalán nem építi föl újra az állomást, mivel Bay-Mills lakói kezdtek lassan elköltözni a városból. A vasuti hid helyett egyszerű kis hidat vertek a folyón és azon vitték el magukkal Bay-Mills lakói értékes holmijukat. A forgalom szünetelésével csöndesség kezdett uralkodni a kis város falai között és az utolsó család kiköltözése után teljes némaság borult a városra. A gőzbajók ma már nem kőnek ki Bay-Mills partja mellett. Messze elkerülik azt a vidéket. Mit keresnének ott, a hol örökös csöndesség uralkodik? A kis városban a Cleveland Cliffs Iron Company-nak van a legtöbb telke és birtoka. Ez a társaság bocsátja áruba a várost. A kinek sok pénze van, megvásárolhatja.

A munkabér emelkedése. A francia munkaügyi minisztérium érdekes statisztikát közöl a munkabér emelkedéséről a francia ipari központokban. Az elmúlt száz esztendőben (1806-tól 1906-ig) a munkabér 150 százalékkal emelkedett, 1900-tól 1910-ig az emelkedés 10 százalékos volt. Az első császárság és a restauráció idejében (1806—1830-ig) nagyon lassú volt a bér emelkedése; jelentékeny emelkedés csak a vasúti hálózat kiépülése és a kereskedelmi szerződések korszakában volt észlelhető (1860—70). Az átlagbért ma napi 4 frankban állapítja meg a minisztérium. Ez a bér 1806-ban csak 1'60 volt. De nagyon sok munkáskategóriának nincs most sem 4 frank bére naponként. Így a vasúti kisebb alkalmazottak bére, a nők, az otthonmunkások bére kisebb. A bányászok bére erős hullámzást mutat; 1806-ban 1 frank 25 centime, az 50-es években 2'20—2'60, 1890-ben 3'70; a bányász évi jövedelme tehát 1806-ban 350 frank, 1890-ben 1100 frank volt, 1907-ben érte el a bér maximumát, napi 4'90 frankot. A következő évben már lecsökkent 3'75 frankra. Egy kőfaragó 1806-ban óránként 0'32 frankot keresett, 1812-ben 0'42 frankot, tehát alig valamivel többet, 1896-ban az órabér 1 frankra emelkedett, 1906-ban 1 frank 20 centime-ra és 1911-ben orosz konjunktúra következtében leesett megint 1 frankra.

Gyermekek köztársasága. Az angolországi Dorsetshire grófságban a legközelebb sajtóságos intézmény alakul meg, a milyen Európában eddig még nem volt, de Amerikában már több év óta fennáll és bevált. Geor-

ges Montagu ismert londoni emberbarát az amerikai free-willli „Georges Junior» nevű gyermek-köztársaság min-tájára ugyanilyen államot kicsiben fog berendezni An-gliában és e célra a dorsetshirei grófságban levő nagy birtokát szemelte ki, a melyen egyelőre nyolczvan fiú és leány fog önálló állami szervezetben élni. A kis állam polgárait Montagu a londoni utczárol fogja össze-válogatni, valamint olyanokat is, a kik már a törvény-nyel is összeütközésbe kerültek. A gyermek-köztársaság-ban ezeknek a gyermekeknek alkalmuk lesz meggyőződni arról, hogy emberi társadalom csakis kölcsönösség alap-ján épülhet fel, a tagjainak becsületességén, kötelesség-tudásán és felelősségérzetén és ezáltal elérhetni vélik, hogy a gyermekek jó állampolgárokká nevelődnek. — A gyermek-köztársaság legfőbb törvénye ebben a mon-datban foglalható össze: „A ki nem dolgozik, ne is egyék!» Egyébként a gyermekek teljes szabadságot és önállóságot fognak élvezni. A gyermekek maguk fogják megválasztani a köztársaság elnökét és kisdéd állami szervezetüknek kormányzásában maguktól fogják meg-tanulni, milyeneknek kell lenni a jó állampolgároknak. Az amerikaiak tapasztalatai a gyermek-köztársaságok intézménye körül olyan kedvezőek, hogy az angol gyer-mek-állam megalapítói bizalommal tekinthetnek a jövő elé. Freewillben például az a hit, hogy a hazugság kárhóztatandó bűn, hogy a hazugság és a letagadás ma már a legkritkább kivétel közé tartozik. Mert valamennyi fiatal polgár természetesen találja a most már, hogy tettéért helyt álljon és elkövetett hibáját tagadás nélkül nyíltan megvallja.

Különös leánykérés. Dél-Amerika egyes országaiban oly nagy szerep jut a dohányzásnak, hogy a legfon-tosabb teendővel is megfér a füstölés. Vannak helyek, a hol a templom kivételével mindenütt szabad dohán-nyozni. Guatemalában a leánykérésnek egy igen különös módja divatozik s mivel az ottani lakosság korra és nemre való tekintet nélkül igen erősen dohányzik, a leánykérés is a dohányzással van szoros összefüggés-ben. Ha egy fiatal, házasulandó legény megszeret egy leány, ezt oly módon adja tudtára, hogy elcsát a leány lakása előtt, a kapuban elővesz egy cigarettát s bemegy a leányhoz tüzet kérni. Bármily érzellemmel viseltetik a leány a legény iránt, az első tűzkérés alkalmával e kívánságot nem szokták visszautasítani. Egykét nappal később megint arra irányítja lépteit a legény, a merre a szíve választottja lakik s újra bekopog tüzért. Mint-hogy az első látogatásnak az a célja, hogy a leány szülei előtt is ismeretessé legyen a legény szándéka a második látogatáskor a leány szülei utasítása szerint jár el. Vagy megtagadja a tüzet a mi kosarat jelent, vagy pedig tüzet gyújt az ifjúnak. Ez utóbbi esetben sem nyilatkozik még bővebben az ifjú s látogatása csak annyi ideig tart, míg a ezigaretta meggyullad. A rákö-vetkező napon még egyszer és utoljára beállít a lányos házhoz, a hol a leány már várja, tüzet gyújt neki és leülletti. A legény ez alkalommal elszívja cigaret-táját, mire a leány megkínálja még egy cigarettával, a mit szintén ott kell elszívnia. Ezután rendszerint megtartják a kézfogót.

Unatkozó hóhér. Egy szentpétervári lapban olvassuk a következő igazi orosz esetet: A krasznojarszki ke-rületi bíróság előtt a minap egy Seyn nevű ember állott, a kit azzal vádoltak, hogy egy vasúti kocsiból ellopott egy nagy tükröt. A vádirat fölolvassása után a vádlott a nyilvánosság kizárását kérte, hogy elmondhasson egy nagy titkot, a melyet csak a bíróságnak akart elárulni.

A bíróság nem teljesítette kérelmét és így nyilvánosan volt kénytelen elmondani a titkát. Érdekes adatok de-rültek ki vallomásából. Seyn elmondotta, hogy azon a vonaton, a melyen a lopást elkövette, a krasznojarszki politikai rendőrség feje által kiállított szabadjeggyel utazott, a mely neki, mint a kerület kinevezett hóhéra-nak hivatalosan kijárt. Öt évvel ezelőtt került a kraszno-jarszki kerületbe, a hol Wilpert csendőrszázadoshoz fordult, juttasson neki valami megfelelő állást. Okira-tokkal bizonyította, hogy azelőtt hóhéri minőségben működött a pétervári börtönökben. A csendőrszázados közbenjárására csakhamar kinevezték a kerület hóhérvá. Az utóbbi időben azonban éppen a krasznojarszki ke-rületben olyan kevés halálos ítéletet hoztak a bíróságok, hogy Seyn unatkozott és munka hiányában tolvajlásra adta a fejét. Elismerete, hogy ezúttal már a negyedik nagy lopást követte el. A bíróság a hóhért hat hónap börtönre ítélte, hogy legyen unalmát hol elűznie.

A nagy lábak. A newyorki és chicagói szépek közt nemrég élénk vita indult meg a női szépségről. A vitá-ban, a melyet szellemesen folytatnak, időnkint egy kis gorombaság is vegyül. A newyorki nők persze azt állít-ják, hogy ők képviselik a tisztánamerikai elegáncia tipu-sát, a mire a húsmilliárdosnők azzal replikáznak, hogy igazán szép asszonyok csak Chicagóban vannak. A lapok persze biven visszhangozzák ezt a vitát és az asszony-háború talán sohasem ért volna véget, ha a newyorki szépek meg nem állapították volna, hogy chicagói vetély-társnők nagyon nagy lábon élnek. „Férfi lábaitok van-nak!» — csúfolódtak a newyorki nők és a chicagói nők egy pillanatig valósággal meg voltak semmisülve, de csakis egy pillanatig, mert csakhamar nagygyűlést tar-tottak és ezen a gyűlésen különféle tekintélyekre hivat-kozva kimutatták, hogy a nagy láb szebb és természe-tesebb a kis lábnál. Nemcsak élettani szempontból kívá-natos a nagy láb, de sokkal elegánsabb is. Most aztán a newyorki szépeken a sor, hogy ha ugyan még bírják szóval, visszavágyjanak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdé-sekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél-fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küld-nek.

Tudnivalógyó öreg csendőr. Lopás.

D. J. Panesova. Az, a melyet előre bejelentett. Kérjenek döntést a szárnyparancsnokságtól.

333. határszéli őrs. 1. Tartós vezényléskor pótdíj nem jár.

2. Rendes napi betétet. 3. Ez nincs előírva, a részesektől függ, hajlandók-e adni.

R. J. Sz. A katonai három év, mivel megszakítás van — nem számít be. Ha a megszakításnak nem ön az oka, úgy már most kérje szolgálati uton az ok hivatalos megállapítása iránti eljárás megindítását, tekintve azonban, hogy már öt éve történt, alig hiszszük, hogy eredményre fog vezetni.

Érdeklődő. A katonai jubileumi kereszt viselésére nem jogosult; a polgárra ellenben igénye van.

Subtri. A laktanyabérelti szerződésben benne kell lenni, hogy ki tartozik azt rendezhezni. Nézzenek utána, mi innen nem tarthatjuk megmondani.

Sorsjegyei nem nyertek: K. V. I. 90, Pinkos őrstő és Ambrus P. őrmester.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

Egészségügyi karkötők bélyegzése.

«A hadrakelt seregek sebesültejei és betegei sorsának javítása végett 1906. évi július hó 6-án kötött egyezmények» beczikkelyezéséről szóló 1911. évi XX. tez. VI. fejezet 20. cikke (1911. évi 40. sz. Rendeleti Közlöny (szab. rend.) 10,719/eln. számú körrendelet melléklete) értelmében az egészségügyi szolgálatra alkalmazott személyek részére rendszeresített egészségügyi karkötőnek a katonai hatóság által bélyegozve kell lennie.

Ennélfogva a csapatoknál és egészségügyi intézeteknél készletben lévő, esetleg még le nem bélyegzett ily karkötők belső oldalán az illető csapattest (intézet) hivatalos czimnyomata alkalmazandó.

Kelt Budapesten, 1912. évi márczius hó 26-án.

Hazai Samu. s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicséértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Füllmann Lajos, II. számú csendőrkerületbeli őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen az 1908. évtől kezdődőleg kifejtett azon kiváló tevékenységeért, hogy egy gyilkosságot, 29 rendbeli betöréses lopást derített ki és 50 orrvadászt juttatott a hatóság kezére.

Rákóczi album. 1. Szolgálati ügy. Nézetünk szerint csak az esetben, ha valami sürgős jelenteni valója van, vagy pedig, ha az őrsparancsnok e tekintetben úgy intézkedik. 2. Nem, de megtehető már csak bajtársiasságból is. 3. Ha a küldendő összeg kevesebb, mint a mostani őrségi levő alaptöke, akkor igen. 4. «Korea» sziget nem létezik, hanem van egy «Korea» nevű félsziget, melynek területe mintegy 218,650 négyzs. km.

J. F. Komárom. Kérjenek döntést a szakasparancsnok úrtól. Nézetünk szerint a drágasági pótlék független a napi betétől, hacsak nem bizonyos napi és fejenkénti 20 fillért kapunk, a hányan tényleg vannak az őrső.

01. Tszentmárton. 1. Nézetünk szerint köteles. (L. Btk. 321. §.) Figyelmeztetjük azonban, hogy az ilyen nagyon is kényes ügyben nehéz bizonyítani. 2. Véleményünk szerint nem, mert büntetődel esetlekményről van szó. 3. Nem, hacsak nincs igen közel, a mikor e tekintetben az állomás-parancsnokság külön intézkedik. A szolgálati szabályzat a tárvadó, olvassa el. 4. A szabadság attól a naptól számít, a melyen az illető megkezdte. A kérdéses esetben az illetőnek 10-én a reggeli kilullgatásnál bevonulását jelenteni kellett, ha ez nem történt meg — vele szemben a szabályok szerint kell eljárni.

N. J. Nádasszentmihály. Vármegyei szolgálatba leendő kincvezetése esetén csendőrségi nyugdíjának csak azon része szüntetik be, a mennyivel szolgálai fizetése és nyugdíja együttvéte több lenne, mint a mennyi nyugdíjazása alapját képező összes csendőrségi fizetése volt (szold és pótdíj).

Őszi rózsá. Szolgálati ügy. Nagyon szeretnénk tudni miért kérd tőlünk ilyent: az utasítás világosan előírja, hogyan kell teljesíteni a szolgálatot.

K. M. prb. csendőr ez. őrsvezető. A csendőrségi szolgálat nehézsége feletti ölmékedése nem közölhető. Soraitól azt vesszük ki, hogy jóval terhesobbnek tartja előbbi szolgálatinál, a mit készséggel elismerünk, mert hiszen alig van a csendőrségnél nehezebb, főlelősségteljesebb, de tegyük hozzá szobbb pálya. Nem kell azonban kétségbe esni; a kezdet nehézségeivel minden pályán meg kell küzdeni s nem fórfi az, a ki az első nehezebb portyázás után elsűgged. Aztán nem is lesz min-lig buvas, hideg eső odaform. majd csak kitavasodik ott is valamikor.

Csodacseppek és Csodakenet ismertetése:

Berkoma gyomorcseppek név alatt törv. védve van, igen keresett házi szer, orvosilag ajánlva rossz emésztés, elrontott gyomor, étvágyhiány és gyomorgörösknél, gyomorgégés, émelygés, fofájás, szédülés, ajulás, szívdobogás, hideglelés és köhögésnél kiváló sikerrel. Kis üveg ára 40 f., nagy üveg 80 f.

CSODAKENET hatása mesés, mint a csodacseppé. Ez azonban külsőleg használható: rheuma, köszvény, esz, esonthatóság, derékfájás, szagatás, nyillalás, oldalszurás. Mindig kéznél legyen foglajásnál, egy-két csepp váltára tere azonnal megszűnteti a fájdalmat. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 80 fill.

Egyedül kapható: HAGY BELA reménység gyógyszerháza, HAJDUSZOBOSZLO. Árjegyzék ingyen.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

Barta Mór, Erdős Mihály, Stolcz József III. számú esendőrkerületbeli járásörmesterek és Marton István ez. örmester, hosszas esendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat terén állandóan kifejtett eredményes tevékenységük, valamint alárendeltjeiknek vezérlirányos nevelése és vezetéseért.

Szabó Antal, III. számú esendőrkerületbeli törzsörmester, hosszas esendőrségi szolgálatuk alatt úgy a közbiztonsági, mint pedig a szárnynál a gazdasági szolgálat terén fáradhatatlan buzgalommal kifejtett eredményes tevékenysége és példás magatartásáért.

Előléptettek

1912 április 1-ével:

a m. kir. VII. számú esendőrkerület állományában:

Szabó Bódog, Tatár Gergely, Both Márton és Szilveszter József ez. örsvezetők, *örsvezető ez. örmesterekké*;

a m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:

K. Nagy Sándor, Gönczi Lajos és Gombos István ez. örsvezetők, *örsvezetőkké*;

az 5 évi esendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Delj Győző, Kardos József I., Kálóczi György és Turupolyi Károly esendőrök; végül

a m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:

Dudás András, Holló Lajos, Turi István, Csizmás Paskál, Hegedüs János, Barna György, Kovács Antal, Kolozsvári Lajos, Csapó Ferencz, Oláh Elek, Zaha Márton és Száva György esendőrök, *esendőr ez. örsvezetőkké*.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr az 1912. évi 17,586/16. számú rendeletével Ágya József, VIII. sz. esendőrkerületbeli járásörmesternek, az általa birtokolt koronás ezüst érdemkereszt után illetékes napi 32 fillérből álló jelvénypótdíj folyósítását engedélyezte.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Jakab Máté járásörmester, 1912 február 14-én és Berényi Dénes járásörmester, 1912 április 14-én.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:

Magyari Áron ez. örsvezető, 1912 január 17-én és Lakatos Sándor ez. örsvezető, 1912 február 3-án;

a m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Székely Ferencz ez. örmester, 1912 január 20-án, Horyáth József IV. esendőr ez. örsvezető, 1912 február 11-én, Gyurácz István örsvezető, 1912 február 25-én,

Roszkopf Ferencz ez. örsvezető, 1912 február 25-én, Németh Pál ez. örmester, 1912 márczius 8-án, Jankó Imre I. örsvezető, 1912 márczius 15-én, Gangler Ferencz ez. örsvezető, 1912 márczius 23-án, Deák István ez. örmester, 1912 márczius 28-án, Papp Ferencz ez. örsvezető, 1912 április 4-én, Koma József ez. örsvezető, 1912 április 16-án és Möricz József ez. örsvezető, 1912 április 30-án.

Házasságra léptek:

A m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:

Kollár György ez. örsvezető, Mühlstein Ionaival, 1912 márczius 13-án, Vámosmikolán.

Farkas Lőrincz ez. örmester, Karsai Eszterrel, 1912 márczius 7-én, Muesán.

Koletár András ez. örmester, Franek Emiliával, 1912 február 3-án, Pribóczon.

A m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Bodás Lajos esendőr ez. örsvezető, Mátyás Dinával, 1912 márczius 19-én, Köveskálán.

A m. kir. VII. számú esendőrkerület állományában:

Kalló János ez. örmester, Darabos Zsófiával, 1912 márczius 16-án, Botfaluban.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.

— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

::: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. :::

Honvédelmi miniszter úr **Ő** nagyméltósága által legujabban kiadott közzgaldalkodásra vonatkozó Cs 20 jelzésű „Határozmányok” című szolgálati könyvben előírt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönbben leltárak raktárunkon már készen kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Csendőr az esküdtszéki tárgyaláson.

(Vége.)

Figyelemmel arra, hogy nagyon sokan vannak, a kik még esküdtszéki tárgyaláson részt nem vettek, czél szerűnek tartom röviden még a vád- és védőbeszédre is kiterjeszkedni.

A bizonyítási eljárás (tanukiballgatás) befejezését követi az ügyész vádbeszéde. Ezt követik a védőbeszéd, ntána előterjeszti az elnök rezüméjét. (kioktatja az esküdteket), a melynek meghallgatása után az esküdtek határozathozatalra vonulnak vissza. A verdikt kihirdetése után a bíróság visszavonul az ítélet meghozatalára, a melyet az elnök kihirdet és ezzel a tárgyalás befejezést nyert. A leirt tárgyalás fénypontja dr. Gergics kir. ügyésznek gyönyörűen megkonstruált háromórás vádbeszéde volt. A hallgatóság visszafojtott lélekzettel, halotti csendben hallgatta végig az érvek egész seregének rendkívül disztinált összeállítását; gyönyörködött abban az ékesszólásban, a melynek Gergics nagy mestere s a mikor beszédét — appellálva az esküdtek lelkiismeretére — befejezte, mindenki szentül meg volt győződve arról, hogy az esküdtek — ha nem is az összes vádlottakra nézve — de feltétlenül marasztaló verdiktet fognak hozni.

Főbb vonásokban ezeket mondotta :

— Három embernek teljesen azonos körülmények között, ugyanazon forrásból eredő halála ennek a bűnpörnek az anyaga. De ez a három eset csak azon kevesek közé tartozik, melyeket a méregkeverők bieneiből felderíteni sikerült.

Azt hiszem, hogy a főtárgyalás adatai mindenkit meggyőztek arról, miszerint ezen bűntények titkos rugója egyedül a *kapzsiság, üzleti vállalkozás*. Gerzsán Mária nem szabó t árak mellett dolgozott; a méreg ára mindig a vevő anyagi viszonyaihoz alkalmazkodott.

A vagyontalanok kevésbé felvilágosult társadalmi rétege legbiztosabb talaja a mérgezéseknek. A szenvedélytől elvakult ember nem mer csekély pénzért ölni, mert szerne előtt áll a bitófa. De ez a minden emberi érzésből kivetkőzött néember mit sem törődött egy ember-elettel s tettét nem is igyekezett valami nagyon titkolni! Utasítást adott «ügyfeleinek», mikép használják azok az orvosságot, a melyet nyomon követett a halál.

Kétséget kizárólag meg lehet állapítani, hogy Kisteleken volt egy olyan hely, a hol olcsó pénzért bárki is feltétlenül ható mérget szerezhetett be... Gerzsán Mária boszorkánykonyhája volt ez a hely. *Ha valakinek utjában volt valaki, csak «Mari néni»-hez kellett fordulnia s a perpatvar arzénméreggel hatásosan be volt fejezve.*

A védelem már a tárgyalás során is különösen *Németh* Mózes örmester és *Pálincás Jánosné* vallomásába kapaszkodott. *Németh* egy igazi csendőr szívósságával és kötelességtudásával oldotta meg nehéz feladatát s hogy e bűntény felderítésében éppen *Pálincásné*t használta fel, mert őt találta erre a legalkalmasabbnak, azt ő neki hibául felróni nem lehet és nem szabad, mert ezen a téren a nyomozó csendőr saját belátása szerint jár el. Hogy *Pálincásné* nem valami korrekt uriasszony, az teljesen irreleváns.

Jellemezte azután az ügyész a többi tanuvallomásokat.

Elővezetettük börtönéből *Szerencsés Fekete Verát* a kiről az ujságok azt a birt terjesztették, hogy Gerzsán Mária előtte beismerte rettenetes bűnét. S mi történt? Ideállott, hogy ékes vallomást tegyen Gerzsán Mária *ártatlanságáról*. Ez a női bandita beugratta az ügyészeget. Huszonhárom évet ült már hőtönben ez a nő; elég tapasztalata van tehát ily szereplésre. Nyilvánvaló czélja az volt, hogy tanuvallomásával «büszkélkedjék», ravaszul azt akarván bizonyítani, hogy a kisteleki halálába oly távol áll ettől a bűntügytől, akárcsak a római pápa!

Az orvosszakértőket arra nézve faggatta a védelem, hogy bár az országos vegyész — a kinek szaktudása előtt mindenki meghajolni kénytelen — a hullarészekben talált ugyan arzént, még pedig annyit, a mennyi egy ember életének kioltására teljesen elegendő, nem-e okozhatta exhumáltaknál más körülmény a halált?

Ez éppen olyan, mint a mikor az utszélén holtan találnak egy embert, a kinek golyó van a hasában s mégis azt kérdezik: ugyan mibe hallhatott bele a szerencsétlen?

Az a körülmény, hogy a kisteleki halottkém, a kinek tnlajdonképeni foglalkozása éjjeli őr, az egyik halálesetben *vizkört* állapított meg, teljesen lényegtelen és zavarólag egyáltalán nem hathat.

Ebben a bűnperben szánalomra, érzékenységre, irgalomra appellálni nem lehet. Itt a szívnek csak az a

STOWASSER JÁNOS osás úri és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a *Ludovika Akadémia* hadianyag-szerkesztője, az *Oszkai és a szabaddalmazott Rákóczi tüzérségi felállójának* Budapest, Lános út-utca 5. Gyári: *Óntóhá-utca 2.*

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. *Harmonikák* erős o-
pustitthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítását olcsón eszközöztetik. Argyérek minden hang-
szerről külön küldetik. **Magyarország legünnepesebb vonós és fúvó hangszereit gyára.**

szerep juthat, hogy sajnálja az elpusztultakat, a kik rettenetes kínok között multak. Olcsó volt Kisteleken az élet, akárcsak a — rongy.

Kérem önöket — fejezi be az ügyész az esküdtekhez intézve szavait — *legyenek igazságos, de szigorú bírái ennek a bünpernek!*

Délután három órakor a védőbeszédre került a sor. Elsőnek Huszár dr. Gerzsán Mária védője szólalt fel. Védői tisztét az egész tárgyaláson át teljes odaadással — mondhatni — túlságba menő rigorozitással teljesítette. Támadta a védelemre hátrányos tanukat egyenként és összevéve s túlbuzgóságának tulajdonítható, ha nem tudott annyi szimpátiát kelteni, a mennyit fáradsága révén megérdemelt volna.

Hevesen megtámadta Németh őrmestert, mint hivatalos egyént s kijelentette, hogy tulajdonképen a főtárgyaláson semmi helye.

Az emberi lélek defektusairól beszél. Az ember — folytatja — rendszerint élő emberekkel viaskodik; Kisteleken azonban nem csak eleven ember vette fel a küzdelmet felebarátjával, hanem segítségül hívta a boltakat is. Egy névtelen levél alapján indult mega harc, a mely 3 embert juttatott a vádlottak padjára, a kik mind a legrettenetesebb bűnnel, gyilkossággal vannak vádolva. E gyűlölködő harc bírét az újságok szétküldték az egész országban s védenczemet ma széles ez országban mindenki *halálbábá*-nak, szerény, mondhatni nyomorult lakását *boszorkánykonyhá*-nak titulálja. Ellenszenvvel viseltetik mindenki iránta, akár ismeri a vádbeli cselekményt, akár nem. A frappáns szavakkal dobálózó közvélemény reám is csapott, a mikor Gerzsán Mária védelmét elvállaltam, holott én Istennek tetsző munkát végzek, a mikor a *közvélemény üdözlút* védem.

Háromszoros gyilkossággal van vádolva Gerzsán Mária. Ám én igaz világításban akarom a vád és védelem ta uit Önök elé állítani, tisztelt esküdt uraim, kérve Önöket, hogy csakis az igazsághoz hiven mérlegeljék, bírálják el az ügyet.

Az első és — mondhatni — főkoronatanu, Németh Mózes csendőrőrmester. Az ő foglalkozása: *mindenképen bűnöst találni, hogy a saját előmenetelét biztosítsa, hogy mesterré avassák a remélő csizmadit.* A csendőri nyomozás alapja tehát nem lehet mindenkor igazságos, célja pedig a hány, annyiféle. Németh Mózes Pálinskásné által védenczemet kelepezébe csalta oly módon, a mely nélkülöz minden emberi tisztességet. De mit törődik ezzel a csendőr? Tisztesség ide, becsület oda, ő kivetette bálóját Gerzsán Marira s célját el akarta érni minden áron. Felhasznált minden eszközt, válogatás nélkül, hiszen *ezól szentesíti az eszközöket.* Egy méhmagzat elhajtásával gyanúsított asszonyt bérelt fel *spión*-nak, a kit pénzelt is, csak hogy beszerezhesen olyan bizonyítékokat, a melyek szerinte elégségesek ahhoz, hogy egy eddig büntetlen előéletű 60 éves

őreg asszonyt börtönbe juttathatnak. De a nyomozás során is sok szabálytalanságot követett el és nem tett *előzetes* jelentést az ügyésznek, a mely szintén nem tiltotta őt el a spitzlirendszer alkalmazásától. Kémmei dolgozott Németh őrmester! Hogy egyezhető ez össze a csendőri becsülettel? Bizton tudom, hogy ha Németh felettes hatósága tudomást szerez erről, feltétlenül felelősségre fogja vonni.

Mint már említettem az ügyész sem tiltotta el az őrmestert ettől a csúnya játéktól, ettől a perrendellenes eljárástól s *nem gondol, arra, hátha ez az eljárás komoly veszedelemmel jár.*

A tanuvallomások során Pálinskásné maga vallotta be azt, hogy férje őt a róla elterjedt pletykák miatt üldözi. Mi történik akkor, ha Pálinskásné a javasasszonytól kapott méreggel elpusztítja saját férjét? Hitvesgyilkosság, tisztelt esküdt urak, a kir. ügyész és a csendőrőrség asszisztálása mellett!

Ilyen erős tenorban folytatja Huszár dr. háromórás védőbeszédét, a melyet következőleg fejezett be:

— Esküdt uraim! Gyilkosságban bűnösnek mondani ki valakit, ez annyit jelent, mint halálra ítélni az illetőt! Veghetetlen, óriási sulyu felelősség vár önökre, a mikor verdiktjüket fogják kimondani. Ne szólaljon meg az Önök lelkében a bosszuállás hangja, vezesse Önöket szívük, józan belátásuk és igazságszeretetük, a mikor határozni fognak élet és halál felett. Esküdt uraim!... Vigyázzanak!

Papp Róbert dr., özv. Lévai Józsefné védője arra helyezi a védelem súlypontját, hogy semmiféle bizonyíték nincs arra, hogy védencze férjét, a kívül 34 évig együtt élt, méreggel ölte volna meg.

Ténynek kell elismerni azt, hogy Lévai hullájában arzént találtak, de hogy mi úton-módon jutott Lévai testébe, arra nemcsak, hogy nincs semmiféle tárgyi bizonyíték, de ezt még csak gyanítani sem lehet. Hollós dr. ismert orvosi szaktekintély véleménye szerint az arzénmérgezés minden körülmények között *hasmenéssel* jár. Már pedig Lévai halála előtt hét napig, tehát egész betegségének ideje alatt *székszorulásban* szenvedett s ezért rendelt neki kezelő orvosa beöntést, a mely azonban hitelt érdemlő tanuk vallomása szerint teljesen kárba vezett, mert belei — haláltusája miatt — nem fogadták be a beöntést.

Bírálat tárgyává teszi a nyomozást vezetett Németh őrmester eljárását, a nélkül, hogy sértő szavakat használna. Egy órás beszéde végén ezzel fordul az esküdtekhez: *Nem a jó indulatukra, hanem igazságérzetükre apellálók és kérem védenczem felmentését.*

Utolsónak szólalt fel Kovács István dr. ügyvéd, özv. Sisák Györgyné védője. Előadása közvetlen, tárgyilagos, nem mesterkél. Lassan, szabatosan csoportosítja érveit s csodálatos, mégis kiérzik beszédéből, hogy védenczét félti, jöllehet oly meggyőzően bizonyítja ártatlanságát a milyenre csak elsőrendű védelem képes. Özv. Sisáknét a

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem **Beretvás-pastillát** használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten, Orvosok által ajánlva, Három dobozál ingy. postai szállítással.

A magyar gárda palotáján Bécsben a Hofstaalstrasseben.

tanuk szerelmes, ledér asszonynak festették le s ezt az ilyen tárgyalásoknál szinte döntő erejű tényt szépiteni nem lehet, még azzal az ékesszólással, azzal a közvetlenséggel sem, a mely kiváló tulajdona ennek a neves ügyvédnek.

Beszédét a következőképen fejezi be:

— A mikor védezcsem sorsát a tisztelt esküdt urak igazságszeretetébe, jóindulatába ajánlom, kérve kérem önöket, gondolják meg, hogy az anya gyermekeit, két szerencsétlen, ártatlan és önmagukkal még tebetetlen gyermek pedig természetes támaszát, ápolóját, édes anyját kéri vissza önöktől!...

Kötelességemnek tartom még megemlékezni *Pókai Elek* táblabíró, elnök rezüméjéről, a mely kiemelkedő momentuma e nevezetes tárgyalásnak.

Szép szónoklatokban bővelkedett e tárgyalás, de ez a rövid, alig 15 perces beszéd a maga egyszerűségében, keresetlenségében mégis frappáns hatásu volt. A gyilkosság definiálása, a bűnsegéd, bűnrészes és felbújtó fogalmainak magyarázata oly mély jogi tudásra vall, a melyet végig hallgatni élvezet volt és ezt az élvezetet egyedül csak az a tudat rontotta meg, hogy a tárgyalás most jutott ahhoz a fordulóponthoz, a hol eldől bárom embernek élet-balál kérdése.

Az esküdtek verdiktjét és az ítéletet a bevezető sorokban már közöltem és ezzel befejeztem közleményemet.

*

Mint minden nagyszabású tárgyalás, ez sem nélkülözötte természetesen azt az ősbumort, a mely a magyar népnek sajátossága.

Egy nagyot halló anyókát kérdez ki az elnök. Erősen kell kiabálnia, a mig megérteti vele a kérdést. Később kiderül, hogy az anyóka ellen sikkasztás büntette miatt bűnvádi eljárás van. Valami adóügyben ugyanis foglaltság volt nála, de nem fizetett. Arverésre került a dolog, de a lefoglalt tárgyaknak már csak a bült belyét találta meg. Az anyóka tudatlanságában eladta azokat.

— Néni — szolt az elnök — magát az ügyész úr (történetesen ugyanaz az ügyész szerepelt mind a két ügyben) sikkasztás büntetével vádolja! Az anyóka a sikkasztás alatt az ő fogalmi szerinti becselenséget ért s fejcsóválva, igazi, hamisítatlan «szögedi» tájszólásban rezignáltan mondja:

— Óh! a szömtelen!

— n.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A 344 ptykés szoknya.

Irta: Máthé Miklós törzsermester.

Sohase bitte volna Schönlieber Gergelyné czepléberczeli lakos, hogy valamelyik dunnaczihája az ifj. Kolompár Juli ünneplő ruhája lehessen valamikor. Pedig

az lett. Még pedig, vagy a disz és feltűnés iránti előszeretéből, vagy csak, hogy felismerhetlenné tétessék, 344 drb színes porcellánptykével körülteremtettéve olyan diszes szoknya lett belőle, hogy maga a más-különben igen szemrevaló cigánymenyecske is ünneplő ruhának szánta ezt a nem igaz uton szerzett ruhadarabot.

A csendőrség azonban, ez a legnagyobb ellenségük, éppen akkor, midőn már szülőfalujában akart benne diszelegni, beleavatkozott a dologba s a Juli legnagyobb szomorúságára, még mielőtt a rokonok is láthatták volna, levette vele és elkobozta a diszes ruhadarabot.

De még ennél is nagyobb baj volt az, hogy nemcsak a szoknyát, hanem az annyira kellemes szabadságot is jó ideig nélkülöznie kellett, mert a rájuk derített többrendbeli betöréses lopás és egy gyermekgyilkosságért való hűnhödés végett, társaival együtt, a szolnoki kir. ügyészségbe került.

A szolnoki kir. törvényszék esküdtbíróága a többrendbeli nyolcsötöt körülményekre való tekintettel, a részben beismeréssel, részben pedig a bűnjelekkel és tanuvallomásokkal beigazolt bűncselekményekért 13 évvel hosszabbította meg Juli életét. Szerelmesét: a vele csak amugy cigánybiten élő Bozsányi Ferenczet pedig, nehogy ez idő alatt hűtlen lehessen a minden tekintetben hozzáillő cigányszépséghez és mert a bűne is nagyobb volt, 15 évig tartó fegyházra ítélte.

De fegyházi ellátásra kerültek rajtuk kívül a banda többi tagjai is, a mennyiben idősb Farkas András hat évre, Lakkatos János pedig nyolcz évre lettek megfosztva az aranyzabadságtól; míg orgazdáik: Eszes Róza és Csizmadia Mária hat, illetve nyolcz havi börtönnel bünhődtek a vagyonsbiztonságra káros cselekményükért.

Ezeket előrebozsátva, a következőkben ismertetem ennek a cigánybandának elítélése alapját képező s két hét alatt kiderített bűncselekményeit:

Mult év április 2-án panaszt tett Schönlieber Gergely czepléberczeli lakos az írsai örsön, hogy lakásába sznap virradóra ismeretlen tettesek a kifeszített ablakon át bebatoltak s onnan 140 K készpénzt és 464 K értékű ágy- és ruhaneműt elloptak.

Megemlítette panaszos még azt is, hogy ugyanakkor éjjel s valószínűleg ugyanazok a tettesek Wolf Györgyné és Szalkai András ottani lakosok lakásába is megkísérelték a betörést, de mind a két helyen észrevették s elriasztották őket.

Hogy a tettesek kik lehettek, arra nézve panaszosnak még ekkor semmi gyanuja nem volt. De, hogy mégis mondjon valamit az ez irányban hozzá intézett kérdésre, hát megjegyezte, hogy csakis helybeli és az ő lakás viszonyaival ismerős egyének lehettek a betörők, mert «másként» nem tudhatták volna, hogy ők a belső szobában alusznak s hogy az ettől a konyha által olválasztott utezai, úgynevezett tiszta szobában éjjel senki sem szokott lenni.

Horváth Markovics Mihály örmester, örsparancsnok ezzel az érvvel szemben inkább kóborczigányokat gyanított a bűncselekmény elkövetésével, de nem akartván több szót szaporítani, elbocsátotta panaszost s a a szolgálat előírásához fogott.

Még jobban megerősítette Horváth örmostert a cigányok elleni gyanujában a kevéssel később odaérkezett tápiószelei járőr az a jelentése, hogy pár nappal előbb —

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 83.-59.

BUTOR

A magyar gárda palotája Bécsben a Hofstallstrasseben. — A nagyterem.

márcz. 31-én — a tápiószelai határban elkövetett három rendbeli betöréses lopásban nyomoztak és a már addig megállapítottak alapján, szintén kóbor cigányokat gyanusítanak a többrendbeli rubanemű, bőr, pálinka és sertésbús ellopásával.

A további beszélgetés során szóbejött, hogy márczius hó vége felé volt ugyan egy cigánykaraván a tápiószelai határban, de azokat, miután igazolták, hogy a szomszédos Jánoshida községbe valók és semmiféle idegen dolgot nem találtak náluk, már a szóbanforgó lopások elkövetése előtti napon, a községük batárába való áthurczolkodásra utasították, mire azok mindjárt fel is készültek és Jánoshida felé eltávoztak. Szerintük tehát ezeket gyanú nem terheli s ők egy, a pusztavacsi határ felé húzódó cigánykaravánról értesülvén, azt iparkodnak felkeresni.

A két járőr ennél fogva két különböző irányban távoztak el Irsáról.

Horváth őrmestert a Berczelen megtartott helyszíni szemle teljesen meggyőzte gyanuja alaposágáról. A Schönlieber ágya végénél ugyanis egy vöröscsikos, piszkos zsebkezdőt talált, a melynek sajátságos füstös bűdös szaga mindjárt elárulta, hogy csakis kóborcigányé lehetett.

Nem is hallgatott tovább a panaszos és neje beszélgetésére, a kik akkor már a községbeliek pletykálkodása folytán, egyre-másra jelentettek volna fel a helybeli gyanús egyéneket, hanem az ellopott tárgyak mennyiségét, minőségét és értékét pontosan feljegyezvén, a község házához ment, hogy az előjárásnál érdeklődjön, hogy a napokban nem hallottak-e hirt arról, hogy a batár valamelyik részén kóborcigányok tanyáznának.

Az előjárás azonban, és az épen otthon volt pusztai kézbesítő semmiféle értesítést nem adhatott, mert — mint mondták — ilyenről náluk jelentést nem tett. Szerencsésükre még ottlétük alatt beérkezett egyik mezőőr s ettől megtudták, hogy az előző napon a Czegléd felé eső határ részen, a határdomb mellett, egy cigánykaraván táborozott két kocsival.

A járőr ennél fogva abban a reményben, hogy azokat még ott találhatja vagy ha el is mentek, útjuk irányáról a helyszínén esetleg az ottani tanyák között értesítést kaphat, a határ jelzett részébe lovagolt.

Itt azonban már csak a táborozó helyet találta, cigányok nem voltak sehol, a homokos határuton pedig, mivel már több koci is járt ott, nem lehetett megállapítani, hogy merre mehettek el s mivel a közebe tanyák lakossága se látta eltávozásukat, nyilvánvaló volt, hogy éjjel tüntek el onnan.

A járőr, mint ez már rendszeren szokás, szétnézett a táborozó helyen és környékén, kutatva valamely véletlenül otthagyott bűnjel után, miközben a közeli szántóföldön új ásás nyomait fedezvén fel, szuronynyal és kardjaikkal piszkálgatni kezdték a frissen ásott földet. Meglepetésükre egy vánkoshuzat marka került elő onnan, majd pedig a közeli tanyáról bozott ásóval tovább ásogatva, 18 darab vánkos- és egy darab dunnahuzatot találtak elő a nem is nagyon mély gödörben.

A náluk levő jegyzetekből mindjárt rájött a járőr, hogy ezek a Berczelenről lopott ágyaneműekből valók és ráismertek Schönlieber és felesége is, a kikhez ezeket a községbe beszállították.

Az előtalált eme bűnjelekből tehát nyilvánvaló lett,

hogy csakugyan kóborcigányok a tettesek; és az is, hogy csak öt vánkos- és két dunnahuzatot vittek magukkal, a többiből pedig kiürítették, illetve áttöltötték a tollat a saját vánkosaikba, illetve dunnáikba.

Miután pedig káros előadása szerint egyszínű huzat volt mind, a mit a cigányok magukkal vittek, egy hozzá hasonló, de nem a lopottak közül való vánkosczipát magához vett a járőr és elindult a karaván felkeresésére.

Itt megjegyzem, hogy a tápiószelai őr s fentemlített járőrétől, valamint később a berczeli tanyák között szerzett értesülésekből következtetve, a berczeli lopást elkövető cigánykaraván azonosnak látszott lenni a jánoshidainak mondott cigánykaravánnal, mert ezek is két kocsival voltak s lovaik leírása, valamint a férfiak és nők számának megjelölése is teljesen megegyezett azokkal. Valószínűnek látszott tehát, hogy azok nem mentek el haza a járőr által említett időben Jánoshidára, csak elhúzódtak az őket tova utasító járőr figyelmébe, s aztán még akkor éjjel a tápiószelai határbeli lopásokat elkövetve, a berczeli határba húzódtak át, innen pedig a berczeli lopás elkövetése után talán haza vagy más irányba vették az utat.

A járőr ennél fogva abban a reményben, hogy a sok lopott holmit bizonyára nem fogják hosszabb ideig magoknál hordani a cigányok, hanem esetleg otthon levő orgazdáiknál értékesítik vagy elhelyezik, először Jánoshida felé indult, gondolván, hogy harmadnap eltávozásuk óta már hazaérhettek a keresett cigányok.

Ebben a reményben azonban csalódtak, mert már Tápiószelén, az eközben eredmény nélkül oda bevonult fentebb említett járőrtől, miután ezek bevonulás előtt Jánoshidán is jártak, értesültek, hogy a cigányok ott nincsenek, sőt az ott szerzett értesülés szerint, pár hét óta otthon nem is voltak.

A járőr tehát visszatért az eredeti kiindulási pontra s a czeglédi tanyák között pihatólva, rájött, hogy a keresett cigányok a berczeli határból arra vették útjukat, onnan pedig rövid tartózkodás után a nagykőrösi határba mentek át.

Igy nyomoztak azután, hol elvesztve, hol újból megtalálva a cigányok nyomait, Tiszaföldvár, Vezseny, Szolnok, Ujeasz, Tápiógyörgye és Tápiószentmárton községek határaitban, de mindenüvé későn érkeztek s csak a táborozó helyüket találhatták fel a cigányoknak.

Vége is, az újból felfedezett nyomokon, jobban mondva a tanyák között nyert értesülések által megjelölt irányban haladva, több mint tíz napi keresés, pihatólás után, Jánoshidán meglepték a keresett karavánt. Átmotozták kocsijaikat és holmijaikat, de a hiányzó vánkos- és dunnahuzatokat nem találták közte, sem a tápiószelai határból ellopott holmik közül nem volt előtalálható egy se. Valószínűnek látszott tehát, hogy ha a húst, bort, pálinkát elfogyasztották is a közel két heti csavargásuk alatt, a többi lopott holmit, különösen a Berczelenről elhozott toll nagy részét vagy csavargás közben valahol vagy esetleg már Jánoshidán, az ottlevő orgazdáiknál értékesítették vagy elrejtették. Dunaik és vánkosaik tömöttek, sőt túltömöttek voltak ugyan, de az abban talált sokféle toll közül a berczeli káros ágytollait kiismerni semmiképp nem lehetett.

Ezek után személymotozás alá vették a karaván tagjait s így találták meg Kolompár Julin az egyik dunná-

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, eufont, hanglemezt vagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR mdhangszer készítő ::

BUDA EST, VIII. c. NÉPSZÍNHÁZ-UTCA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

Képes árjegyzékét el nem kéri, amely ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, eufon 35 K, hanglemezek 2-40 korona.

huzatból csinált és 344 pitykével diszitett szoknyát. S bár ez teljesen hasonlított a járőrnel levő vankosbuzathoz, sőt egyes részein az új varrástól elütő régi varrás is meglátszott, mégis mindannyian tagadták, hogy az a berczeli lopásból származnék és nem ismerték magokénak a helyszínen talált zsebkendőt se, pedig holmijaik között még három darab ahhoz hasonló zsebkendő is volt. Szóval tagadták a berczeli lopás elkövetését, valamint a többieket is.

A járőr mindezek daczára őrizet alá vette az egész karavánt s mielőtt velök nyomozni tovább indult volna, a helybeli lakosság körében pühatolt az iránt, hogy vannak-e és ha igen, kik lehetnek azok, a kikkel a cigányok otthonlétükkor bizalmasabban érintkeznek. Így tudták meg, hogy Eszes Róza és Csizmadia Mária ottani lakosok a cigányok bizalmasai.

Az ezeknél tartott házkutatás azután meghozta az eredmény további részét is. A hiányzó vankos- és dunnabuzatok, a toll nagyrésze, továbbá a tápiószelei lopásokból származó suba, csatlóláncz stb. mind előkerültek itt s a két nő be is ismerte, hogy csakugyan idős Farkas András és társaitól vették meg azokat egy nappal előbb hajnalban, mikor azok Jánoshidára bazarérkeztek.

De kiderült még itt egy, a betöréseknél sokkal súlyosabb természetű bűneset is.

A két orgazda ugyanis abban a hitben, hogy a cigányok árulták el őket, hogy viszont megboszulhassák magokat rajtok, bementék a járőrnek, hogy a cigányok az ifj. Kolompár Juli egy beteges kishát pár hónappal azelőtt, a jánoshidai és az alsószentgyörgyi határoknal való táborozásuk alkalmával elpusztították s ott valahol elásták.

A cigányok eleinte tagadták ezt, de mivel nem tudták igazolni azt, hogy a többek által ismert fiúgyermeket, ha mint állították is, természetes halállal meghalt, hol temették el, Horváth őrmester pedig figyelmeztette őket, hogy ha másként nem, a jelzett hely és környéke felásatása mellett is rájuk deríti ezt a bűncselekményt.

Ifj. Kolompár Juli beismerte, hogy a vád csakugyan igaz s hogy a kishűt, miután az nem a valódi Bozsányi Ferenczről való volt s folytonos betegeskedése miatt csak nyög volt a nyakukon, egyik éjszaka, mikor lopni akartak monni s a gyerek folyton sirt és nem akart tőle elmaradni, Bozsányi előbb vele akarta elpusztíttatni, de mivel ő erre hajlandó nem volt s rászólt a férfin, hogy pusztítsa el ő, ha meri, az a földre dobta a siró purdét és három lövéssel szétlőtte a fejét. Azután pedig még akkor éjjel, a batárkó mellett elásták. Szerinte az esetnek szemtanuja volt az egész karaván.

Ezek után végre Bozsányi is beismerte a vádbeli cselekmény elkövetését és a többiek is, hogy annak szemtanúi voltak, de mert — szerintük — úgy se sokáig élt volna már a beteges gyerek és Bozsányi boszujától is félték, hát mindannyian elhallgatták az esetet.

A szolnoki kir. törvényszék kirendelt orvosszakértői jelenlétében, a jelzett batárkónél meg is találták a gyerek hulláját, jobban mondva már csak a csontjait, mert a test lúgyrészei akkorára már mind elrothadtak; a koponyán azonban a három lövés helye még kétségtelenül felfedezhető volt.

Tizennégy nap telt el, míg Horváth őrmester és társa

a fáradhatatlan kitartással vezetett nyomozás során a karaván bűnlajstromának összeállításához szükséges adatokat a fentiek szerint összegyűjtötte, a bűnjeleket beszerezte s ennek alapján őket az igazságszolgáltatásnak átadhatta. De hogy szép eredményt értek el, az tagadhatatlan.

Közismert tény, hogy a büntügyi nyomozáshoz, ha azt sikeresen akarjuk vezetni és befejezni, sok türelmre, erős kitartásra, lépten-nyomon újabb leleményességre és fáradhatatlan tevékenységre van szükség.

Kétségtelen, hogy ennél a fentebb ismertetett nyomozásnál, eme követelmények mindegyike, több-kévesebb mértékben s a maga helyén és idejében kellően érvényesült. És csakis ezek érvényesülésének tulajdonítható, hogy a két hétig s két vármegye területén, több mint 10 község határában csavargó s továbbutazásaira mindig éjjeli időt és rendesen járatlan dűlőutakat és úttalan területeket választó eme cigánykaraván elfogása sikerült; valamint az is, hogy, bár a bűnjelek fontosabb részeit elég idejük volt részben elfogyasztani, részben eladni, illetve eredeti állapotából teljesen megváltoztatni, mégis azok nagyrészt előkerítettek és azzal a tetteseket részben boismerésre bíratták, részben pedig tagadásuk ellenére is megdönthetetlen bizonyítékot szolgáltatottak be azok bűnösségének igazolására.

A kellemes illatok hazája.

Franciaország déli részén, északra Cannestől, a Földközi-tenger fölött, meglehetősen védett helyen fekszik a csodálatos középkori Grasse nevű városka. Ezt a városkát, hol a ködöt alig ismerik s a napnak sugarai-ban állandóan látható a kékülő ég, itt a hóval födött Alpok lábainál, választotta lakóhelyéül Flóra istennője.

Grasse lakói egész éven át szorgoskodnak a munkában. Márczius és április hónapban virágzott az ibolya és jonkilia s ekkor az ibolya virágából valami 900,000 fontot kell összegyűjteni, a jonkiliából (nárcziszífele virágfa) megközelítőleg 35.000 fontot. Májusban és júniusban a rózsa szezonja következik, a melyekből 3.300,000 fontot szednek össze gondosan átvizsgálva minden virágot, hogy a szirmok elválasztassanak a káros termőktől. Ugyancsak május és június hónapokban kell összegyűjteni a narancsvirágot, melyből vagy négy millió fontra van szükségök. A narancsvirág szedése veszedelemmel is jár, mert ily tömeg összegyűjtése sokakat kimerülési lázba hoz, sőt halálozási esetek is fordulnak elő. Június és július hónapokban kell nekik 45,000 font kakuk füvet s ugyanannyi rozmarinot összegyűj-

teni; júniusban beill a mirtus-szedés ideje is. Augusztus és szeptemberben gyűjtik a tubarózsát (1.400,000 font), jázmin (1.300,000 font) és a kerti meg másféle levendulát. Szeptember és október hónapokban a virág-érad befejeződik a kasszia gyűjtésével, melyből szintén valami 60,000 fontot kell összegyűjteni.

Egész éven át Grasse környékén átlag 10–12 billió virgot szednek össze; csak magából a jázminból, melynek egy virágocskaja megközelítőleg 120 milligramm, 5 billió viragot szed össze emberi kéz.

Azok az emberek, kik az elpárologtató csarnokban dolgoznak, ép úgy el vannak foglalva, mint a virágzedők; mikor pedig szünetel a virágzási szezon, az éterikus olajnak az exotikus tájakról való beszerzésével vannak elfoglalva; az ylang-ylang a Filippinákról, a rózsafa Guianából kerül; továbbá a sahéjfa, szegfűszeg, szantálfa, pacsuli s másféle olajokra van szükségök.

A rozmarin, kakukfű, levendula, geránium, rózsza és narancsvirágokból az illatos olajokat vízzel való elpárologtatás által nyerik. Erre a célra megfelelő lepárló edényekbe helyezik a virágrészeket s a vizet; melegítés által a vízzel gőzzé alakítják, s a gőz magával ragadja az illanó olajat, mely bűtödedényben cseppfolyóssá sűrűsödik. Az olaj a víz felszínén úszik, a bonnan lezedhető. A víz azonban még mindig tartalmaz csekély mennyiségű olajat s ezt alkalomadtán vagy újra desztillálják vagy rózsavíz, jázminvíz, fleurs d'oranges stb. néven eladják.

A línom és könnyen elillanó olajokat (például jázmin, tubarózsza, jonkília) hideg úton elnyeletés által nyerik. Erre a célra üveglapokat vesznek, azokat farámákká veszik körül, s az üveglapokat tiszta zsírral kenik be, s erre szórják a virágokat. A zsírra mindaddig friss virágokat szórnak, a míg el nem telik virágillattal «esszenciával» s az ilyen zsírnak «pomádé» a neve. A pomádéból hideg alkobollal kivonják az esszenciát, azután az alkobolt párologtatják s nyerik a virág illat töményített kivonatát, melynek «kvintesszencia» a neve.

Néha a virágokat megolvastott forró zsírba dobják, s benne kavargatják; az illanó olajokkal telített zsírt a virágrészektel szűrés és kinyomás által szabadítják meg. Ily módon nyerik a rózsza és narancsvirág a kvasszia és ibolya kvint esszenciáját.

Az illanó olajok nyerésének egy legújabb módja abban áll, hogy az illető virág illanó olaját petroleum-éterben feloldják, azután a petroleumétert erre való edényben elpárologtatják, s hátramarad az illó olaj szilárd állapotban, melyet parfums solidus név alatt ismernek. Ez az eljárás mód mindenféle virág illat kivonására alkalmas.

A különféle nyereségi módok befolyásolják az esszencia mennyiségét és minőségét, de különösen árát. Így például a narancsvirág félkilója elpárologtatás által nyerve közelítőleg 175 korona, petroleuméter által kivonva 300 korona, zsírtelítés által nyerve 790 koronába kerül. Itt meg kell jegyeznünk, hogy zsírtelítés által a lehető legtöbb illó anyag vonatki, mint bármely más eljárás által.

Grasse városka lakói élénken érdeklődnek minden iránt, a mi az ő dolgaikra vonatkozik; tanulmányozzák a növények azon részeit, melyekben az esszencia található, és tapasztalataik alapján meghatározzák azt az alkalmas időt, melyben a virágok levágását kell

eszközölni, tanulmányozzák a külső okokat, melyek a virágok növéset befolyásolják, megfigyelik a hőmérsékletet, a nedvesség fokait, az elektromosság, világosság és a talaj hatását. Szóval igyekeznek a tökéletesedés útján haladni. De ez az igyekezet még más okban is leli magyarázatát. Nagy, lelketlen ellenséggel állanak szemben, a kivel a harcot fell kell venni és ez az ellenség az ipari kémia.

Most az a kérdés merül föl, vajjon a harc a föld és laboratorium közt élet-halálra, kétségbeesetten és ellenállóan fog-e menni? vagy pedig a tudomány társul szegődik, s a kétféle irányzatban, barátságos közreműködés áll be. Nézzünk körül, mit végzett eddig a laboratorium.

Minden természetes testnek, a laboratoriumban készült ikertestvérére akadhatunk, s a két test fizikai és kémiai tulajdonságokban megegyezik egymással. Több mint húsz év előtt értesülést nyert a tudományos világ, hogy a kóserü mandolaolaj főbb alkotó részét a benzoin aldehid teszi, melyet a laboratoriumban a szénkátrányból készítenek. Ma a benzoinos aldehidet nagy mennyiségben állítják elő, mert a festészetben szükség van rá s így nagyon is olcsó. Florida-, Karol és Virginiában terem egy növény, melynek leveleiben kumarin-nak nevezett esszencia található, s ennek gyöngye, kellemes és állandó illata van; s ez az illó olaj alapját képezé a «Neu mown hay» (friss széna) nevű illatszernek. Most már a kumarint mesterséges úton állítják elő és ez sikeresen versenyez az amerikai természetes készítménnyel. Mesterségesen készítik már a vanilint, s hogy mily nagy a kelete, mutatja, hogy évenként 25,000 font kerül forgalomba. Mesterségesen készítenek kámfort és nikotint is, de ezeknek mint árúknak jelentősége még nincs.

A szerves vegytan azonban itt nem állapodik meg: gyakran oly vegyületeket dob a piacra, a melyek, ha vegytanilag nem is azonosak a természetesekkel, de azoknak specziifikus tulajdonságait bírják. Így például van mesterséges mosusz, mely a Moschus-öz váladékából nyert mosuszszal semmi vegytani azonosságot nem mutat.

Az ipari kémia sok oly anyaggal gazdagítja a világot, melyek bocsos szolgálatot tesznek az illatszernek készítésénél. Így tudjuk, van szintetikus módon előállított *heliotropin* nevű vegyület, mely az illatszergyárosoknál nagy szerepet játszik. A heliotropinnak különösen finom és állandó illata van s összekeverve vanilinnal, adja a «fehér heliotrop» nevű illatszert. Egy másik kémiai produktum, mely a parfümeriákban nyer alkalmazást, készül a terpentínolajból; ebből a célból a terpentín-olaj a kémiai reakciók egész sorozatának vétetik alá, míg végre előáll a «terpineol», mely az orgonavirág kellemes és finom szagát érezteti. Ebből készítik a «fehér orgona» nevű illatszert, és különösen használják mosdószappanhoz. A kedvelt ibolyaillat vetélytársául jelentkezik a «ionon», melyet hosszú és fáradságos kísérletezés után sikerült előállítani a citromolajból.

A szintetikus vegytan sikerei semmi esetre sem múlhatnak el nyom nélkül, s a felfedezéseknek nagy mérvű következményei is lettek; miből az ember azt következtethetné, hogy egyes illatszernek ára lemenne, pedig legtöbbször nem úgy van. Így például ismeretes, hogy a mesterséges mosusz megjelenése óta, a természetesnek sem szükséglet, sem ára nem kisebbedett; ugyanez

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummiokból 20 % áron. —
Arje jz-eket ingyen
és bérmenten küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép
nagyraktár

SZEGED.

tapasztalható a vanilinnál is, a vanília termelése nem változott, sem ára nem esett. A mi pedig az „ionon”-t illeti, annak megjelenése után az ibolyatermelés még nagyobb mértéket öltött.

Bátran mondhatjuk, hogy a mesterséges készítmények megjelenése óta, a természetes anyagok áresése nem következett be. Ennek okai igen egyszerűek: 1. A természetes esszencia tartalmazza az anyagok azon minimális részeit, melyeknek nagy a jelentőségök az illatszer finomságában és áthatóságában, de az analízis előtt rejtve maradtak; 2. A kémiai készítményeknek köszönhető, hogy az illatszerkészítő, cukrász és szappangyáros árúikat olcsón adhatják, mert újabb klienturára akadtak a szegénységben, melynek szaglási érzéke nem oly kényes. A gazdagabb megadja az illatszer árát, mert tudja, hogy igazi virágból készült. J. V.

KÉPEINKHEZ.

A magyar gárda palotája Bécsben.

Az osztrák fővárosban még most is sok, a régi időben épült magyar ház van, jeléül annak, hogy volt idő, mikor a magyar arisztokrácia számos tagja, csak hogy a császári udvar fényében sütkérezhessen, állandóan Bécsben tartózkodott s úgyszólván csak vendégként jött haza néha-néha.

Természetesen ezek a házak nemcsak pazar belső berendezésükről voltak híresek, hanem az építészeti finomság és izléses, nemes stílus is szembeötölő módon érvényesült rajtuk.

Különösen sok mágnásunk épített családi házat Bécsben Mária Terézia királynő idejében, a midőn a szépségéről messze földön híres királynő a kizárólag magyar mágnás és nemes ifjakkól álló magyar királyi testőrségét létesítette.

Eme sok szép palota között is feltűnő volt az említett testőrségnek teljesen magyar pénzen épült saját palotája, a képeink egyikén bemutatott gyönyörű épület, a melyben a testőrséghez felvett nemes ifjak és mindenlortó kapitányuk, a ki szintén mindig egy magasabb katonai rangu mágnás volt, nemesak lakást kaptak, hanem a vívásra s különféle játékokra berendezett termekben szórakozást is találtak.

Utóbbi időben már csak mint történelmi emlék szerepel ez a palota. A telek és épület egy részét időközben el is adták. A megmaradt részt pedig, úgyszólván kaszárnyaszerű berendezés mellett, az együttes testőrség altisztjei (legénysége) lakja. Híre sincs most miarott a régi módon összeállított magyar gárdának, sőt nemrég már azt is biesztelték, hogy ezt a gárdát, miután a vele való diszélgesre ma már alig van szükség, fenntartása pedig óriási összegbe kerül, egészen föl fogják osztani s ugyanakkor eladják a most is nagyjából üresen álló palotát is.

Ez a palota Bécsnek most is egyik legszebb építészeti emlékei közé tartozik s a ma már elhanyagolt, kiesérelt berendezése is annakidején pazar bőkezűségre és nemes izlésre mutatott.

E palotáról s annak belső berendezéséről felvett képek közül a jelen számunkban néhányat olvasóinknak bemutatunk.

HIREK.

Adomány. A létesítendő internátus alapja javára a vésztoi őr két koronát adományozott, mely összeggel az alap vagyona 26,763 korona 76 fillérre emelkedett.

Gál János kitüntetése. Ő császári és apostoli királyi Felsege 1912. évi április hó 4-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával, Gál János fumei lakos, kávébeviteli üzlettulajdonos és a csendőrség kávé-szállítójának az „udvari szállító”-i ezimet méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

Letartóztatott képűgynök. Csekő József aranyosmaróti őrbeli csendőr ez. őrvezető április 13-án dél előtt Vörös Sándor miskolci lakos, képűgynököt a községben tudomásul vett lopás gyanuja miatt kardosan Aranyosmaróttól Barstaszár község határáig üldözte, hol Vörös egy vastag fa mellé húzódva az öt nyomon követő Csekő ez. őrvezetőt forgópisztolylyal célba vette, mire utóbbi az utána felszerelve siető Cölle Kálmán csendőrtől a fegyvert elvéve, abból Vörösre három eredménytelen lövést intézett. A lövések után Vörös forgópisztolyát eldobva, a járőr által elfogatott és az aranyosmaróti kir. járásbírósnak átadott.

Pórujárt támadók. Április 15-én délután Zsóka György és Zsóka László ujesanálisi lakos, rablással gyanúsított egyének, Gesztelyen a velük szemben szolgáltilag fellépett Kiss István ez. őrvezetőt megtámadták és annak kardját lefegyverzési száundekekkel megragadták. A szorongatott helyzetbe jutott ez. őrvezetőnek Gaskó István gesztelyi éjjeliőr sietett segítségére, ki a támadók közül Zsóka Lászlót baltával fejbevágta, miáltal a további támadást elhárította. Kiss ez. őrvezető a támadóktól való felszabadítása után ugyancsak Zsóka László karjára egy kardvágást intézett. A megfutamadott támadók elfogattak.

Ellenszegülések. Szervesd krassó-szörénymegyei községben, április 15-én este 3/49 órakor Atyánszky József csendőr, szolgálatteljesítés közben a neki ellenszegülő Vladu Nikolae ottani lakos ellen, annak súlyos, de nem életveszélyes sérülésével végződő szuronyfegyvert használt. — Jénczer Márton ez. őrvezető, április 14-én este kilenc órakor a barsmegyei Nagysalló községben, szolgálatteljesítés közben, Szolcsánszki Andras ottani lakos ellenszegülővel szemben, annak súlyos sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

Egy lopás kiderítése. Bedák István kondorosi lakos kárára, annak zárt asztaltiókjából, április 1-én éjjel ismeretlen tettesek 6072 korona 70 fillér készpénzt elloptak. A káros panaszára Kosztin Imre őrvezető, kondorosi őrparancsnok a nyomozást bevezette és 175 órai szakadatlan nyomozás után a tetteseket három nő személyében kiderítette és azokat a náluk előtalált 5950 K készpénzzel és a lopásnál használt kulccsal együtt, a szarvasi kir. járásbírósnak átadta. Az ellopott pénzből hiányzó 122 korona 70 fillért tettesek a pénz elrejtése közben elvesztették.

Kérelmek. Boga József, Csákberény községben állomászó csendőr, kéri az 1911 decz. 1-én a III. számú csendőrkerület állományába lépett Bartók Ferencz csendőrt, továbbá Plesia Tivadár, Nagytopoly községben állomászó csendőr ez. őrvezető, az 1911. évben vele a nagytopolyi őrön szolgált Posztós György ez. őrvezetőt, végül

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőszet gyárossnál
telep: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legújanyosabban beszerezhetők összes betegápolási tárgyak, kőszetek, fecskendők, m. kir. szab. Polgár-féle sőrvektők, gummihoronyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés beklüdtése esetén 10% ártárazményt a Csendőrség Lepokolvasóinak.

pedig Pap Sándor, Monostorszeg községben állomásozó esendőr ez. örsvezető, az 1909. évben felszerelt Schultz Mihály esendőrt, hogy czimeiket velük közöljék.

KÜLÖNFÉLÉK.

A fák muzeuma, Amerika úgy él a köztudatban, mint a pénzszerzés tipikus országa, a hol gyakorlati gondolkodású lakosság minden törekvése dollárszerzésre és gyűjtésre irányul. Pedig be van bizonyítva, hogy a lakosságot ideális célok is lelkesítik s a gazdag milliárdosok jóvoltából a világ legnagyobb tudományos intézetei s leggazdagabb múzeumai és mügyűjteményei az Egyesült-Államok birtokában vannak. Sőt a száraznak képzelt jonkinek fejlett érzéke van a természet szépségei és csodái iránt, s a világ legnagyobb és legnagyobb-szerű parkja, a Yellowstone National Park éppen az északamerikai Egyesült-Államokban van s hatalmas törvény védelemben részesül. A Revue című francia folyóirat legújabb száma azt írja, hogy az Egyesült-Államok kebelében fönnálló, „Természeti szépségeket fönrtartó testület” nagyszabású terv megvalósításába fogott. Olyan múzeumot létesít ugyanis, melynek faállományában élő példányban képviselve lesz minden égőv és minden ország valamennyi faneme. A nevezetes famúzeumot a New-York állambeli Letchworth-Parkban állítják föl s kettős cél szolgálataiba szegődtek. Elsősorban értékes szemléltető eszköze lesz a természettudománynak, másodsor nepparkul fog szolgálni, mivelhogy a parkba szabad bemenetele lesz mindenkinek. A park korábbi tulajdonosától kapta nevét, a ki 1859-ben szerezte meg vétel útján a pompás birtokot, a melyben Amerika őslakóinak akart örök emléket állítani. Letchworth nagy szenvedelemmel gyűjtögette az indiánusok primitív eszközeit s földbirtokán olyan épületeket állított, melyek pontos utánzatai voltak az irókézék s egyéb indiánus törzsek tanácskozó- és lakókunyhóinak. Emlékszobrot állított továbbá parkjában Mary Semisonnak, a ki egész életét az indiánusok körében töltötte, nyelvük, szervezetük és szokásaik tanulmányozása végett. Letchworth 1910 végén halt meg s birtokát indiánus gyűjteményeivel együtt New-York államra hagyta azzal a kikötéssel, hogy mindig nyilvános park maradjon. Az állam elfogadta az alapítványt s most Letchworth parkjának területén fogják létesíteni a famúzeumot, mely tudományos érteken kívül a világ egyik legszebb tájképe lesz nemzetközi faállományával.

A legboldogabb életkor. Egy londoni lap körkérdések révén szerette volna megtudni, hogy az emberi élethen melyik a legboldogabb kor. A forradalmi szoczialista nézetei révén közismert Worwick grófnő, a ki mostában felolvasó-körúton jár Amerikában, némi szárkazmussal azt felelte a körkérdésre, hogy a legboldogabb kor néha a harminczadik életév után következik el, esetleg a negyvenedik után, de az ötvenedik után egész bizonyosan. Borischier színész azt hiszi, hogy legboldogabb az ember, miután az ötvenedik évét átlépte és tart ez az állapot, a míg elkövetkezik a hatvanadik év. Roberts Porks politikus Gladstonet mondja a legboldogabb embernek, a kit valaha ismert. Gladstone hatvan éves korában még annyira optimista volt, hogy optimizmusáért és temperamentumáért sok hász éves ifjú megirigyelhette volna. Ellen Perry színésznő egy filozófus bölcsességével mondta, hogy ő boldog és boldogtalan is volt életének mindegyik szakában. Ő tehát a legboldogabb korszaknak se az egyiket, se a másikat nem mondhatja. Blaud ironő azt vallja, hogy legboldogabb a gyermekkor, mert a gyermeknek nincs igazi gyötrelme, nincs meg benne a felelősségérzet és mert fogalma sincsen az élet nyers valóságairól. A gyermek van abban a korban, a melyben a legkisebb és a legjelentetlenebb dolgok is nagy örömmel töltik el a lelket. Crook képviselőnek már más a véleménye: fájdalommal emlékezik a szomorú gyermekkorára és élete későbbi szakában, a szerencse ide-oda ingadozása után csak most, hatvan éves korában érkezett el abba az időszakra, a melyben valósággal boldog. Mindent összevéve tehát, az a végeredmény, hogy az emhernek meglehetősen meg kell öregedni a boldogságra.

Amerika a válás ellen. Tudvalevő, hogy az amerikai bírák helyzete igen kellemes, mert felette sok esetben módjuk van arra, hogy ítéleteket a maguk tetszése szerint hozzanak, vagyis a nélkül, hogy ragaszkodnának a törvény úgynevezett „holt” betűjéhez. Ez a körülmény adott módot Blackmor bírónak, hogy egy ítéletében keményen kikelhessen a válás ellen, a mi Amerikában már járványszerűen dühöng. Az ítéletében kifejtötte, hogy nem szolgálhat válási okul a kölcsönös ellenszenv, a mi a jellem kölcsönös elviselhetetlenségén alapul, nem lehet továbbá válási ok a házastársi kötelesség elbanyagolása, a házassági közösségnek rövid időszakra való megszüntetése, sőt a házasságfeleknek a sértegetést, az

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, bosznial csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

enyhébb természetű rágalmazást is tűrni kell, mert a házasságkötéskor nyomatékosan kijelentették, hogy jobban, rosszban egyaránt kitartanak egymás mellett. A házasság feloldását Blackmor csak akkor tartja megengedhetőnek, ha a férj vagy az asszony olyasmit követ el, a mi testi fenytéket érdemel, vagy pedig akkor, ha az egyik fél rágalmazással olyan botrányt okoz, a mi a többi ember szemében lehetetlenné teszi a meghurcoltat. Európában alkalmasint nem fogják megérteni, hogy ez az ítéletmondás miért hangozhatik mérésnek, vagy éppen forradalminak az amerikaiak fülében. Ám az európaiat csak arra kell figyelmeztetni, hogy néhány év óta az amerikai bíróságok divatba hozták a házasságnak legcsekélyebb, vagy éppen nevetséges okból való felbontását.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

1912. tavasz. 1090 koronát kap.

B. L. csendőr, Ditró. Minden esetben a fűtési és világítási általánynál élvező őreparancsnok köteles.

Különítmény. A cs. és kir. 52. gy.-ezred ez idő szerint nem állomásozik Budapesten.

Neptun. 1. Beküldött cikke nem közölhető. 2. Az állapotot jelentsék esetleg a legközelebbi tisztizemlén. 3. Még nem tudjuk.

38. Véleményünk szerint a Btk. 361. §-a lenne az irányadó.

1000. Nem közölhető. Az írás alapelve, hogy az ember helyesen, hiba nélkül írjon. Ön pedig elég gyakran vét ezen legegyszerűbb szabály ellen.

Izella-Zenta. Az 1910. évi 57,000 számú belügyminiszteri rendelet szerint gépjárművet használni csak forgalmi engedély mellett szabad. Gépjárművet csak oly egyén vezethet, ki a megfelelő gépjárművezetői vizsgát letette és vezetői igazolvánnyal el van látva. Városok és községek belterületén 3000 kg-nál nem nehezebb gépjármű óránként 25, ennél nehezebb 20 km sebességnél nagyobb sebességgel nem haladhat.

Szentlőrincz, P. J. Ily dolgokra nézve tanácsot elvből nem adunk.

444. Csak egy ízben lehet illetek mellett próbaszolgálatot teljesíteni.

P. i. e. Eldig nem kaptuk meg.

Érdeklődő. A szolgálati idő lett figyelembe véve. Kérheti, de kilitás nincs, hogy eredményel fog járni. Az ön által hivatkozott II. m. rendelet csak 1911. évtől érvényes. Csak most felezték fel? Hiszen már 1910. évben is oda volt besorolva, a hol most van.

R. M. Ógyalla. A „Pótlék” XVI. fejezet 13. pontja a közigazgatásban résztvevő csendőrökről beszél. Kérjenek döntést a szárnyparancsnokságtól.

480. A szállásolási törvény öre nézve kivételt nem tesz. Az a kérdés, hogy a bérletkor kikötötte-e a háztulajdonossal, hogy önhöz nem szállásolhatnak be, ha igen, úgy csak vele szemben érvényesítheti jogát, ha pedig nem, mit sem lehet ellene tenni.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi márcz. hó 30-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Csoma Sámuel, m. kir. I. számú csendőrkerületbeli törzsörmesternek, 40 éven felüli, kiválóan buzgó és igen erdeményes szolgálatainak elismerésül az arany érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Előléptettek:

1912 április 1-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Bolla József és Rákosi Ferencz cz. őrmesterek, továbbá
a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Lukács Jenő és Török Nyegre Béla cz. őrmesterek,
őrmesterekké;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Fodor István II. cz. őrsvezető, őrsvezető cz. őrmesterié;

Varga András I. cz. őrsvezető, őrsvezetővé;

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Pura Tódor, Debera János, Vas József, Tarpai András, Horváth György II. és Teperics István csendőrök; továbbá

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Molnár Sándor II., Helyes Sándor, Sárdi József, Papp István, Lúzar Adolf, Nyenyestyan Sándor, Szabó Károly, Kozma István, Traisza Sándor, Bodi Lajos, Kovács József IV., Azari Sándor, Szamosi Vazul, Nagy Sándor és Tóth Lajos I. csendőrök; végül

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Klement Károly, Aranyos Antal, Ladányi László, Markotán Imre és Tóth Lajos csendőrök, csendőr cz. őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Gál Lajos járásörmester, 1912 márcz. 29-én, Halasi Salamon cz. őrmester, 1912 márczius 29-én és Riesz József törzsörmester, 1912 márczius 31-én;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Forró Sándor járásörmester, 1911 július 3-án, Szoboczkay József járásörmester, 1912 márczius 13-án és Nagy Bálint őrmester, 1912 márczius 15-én;

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képea olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint REMENYI MIHÁLY, a Ludovika Akadémia házi hangszertész-utója. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg Roményi legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetük Budapestről, Király-u. 58. Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Menesik Emil törzsőrmester, 1911 november 26-án,
Juhás Mihály járásőrmester, 1911 december 19-én,
Szabó Mihály L. járásőrmester, 1911 december 23-án,
Virág András járásőrmester, 1912 február 10-én és Jurcsuk József ez. őrmester, 1912 április 6-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Lakatos István őrmester, Galambosi Gábor őrsvezető,
Kiss Mihály, Dörnyei János, Torma Vilmos ez. őrsvezetők,
Bognár János, Suhajda Mihály, Wendling János csendőr ez. őrsvezetők és Kiss Gábor csendőr, 1912 márczius 29-én, Márovics Mátyás ez. őrmester, Gersch József és Polovics János ez. őrsvezetők, 1912 márczius 30-án és Csorba Imre ez. őrmester, 1912 április 1-én;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Nagy Gábor ez. őrmester, 1909 október 6-án, Bartók József csendőr ez. őrsvezető, 1910 december 7-én, Kocsis József csendőr ez. őrsvezető, 1911 október 5-én, Kovács L. István I. ez. őrmester, 1911 november 7-én, Vidóczy G. János ez. őrmester, 1911 november 22-én, Soós Miklós csendőr ez. őrsvezető, 1911 december 12-én, Fölker Sándor ez. őrsvezető, 1912 január 4-én, Oszoli István ez. őrmester, 1912 február 11-én, Méhes Zsigmond csendőr ez. őrsvezető, 1912 február 28-án, Biró Mihály csendőr ez. őrsvezető, 1912 márczius 1-én, Jakó Béla ez. őrmester, 1912 márczius 12-én, Barizs Lajos ez. őrsvezető, 1912 márczius 15-én, Szücs Gy. Lajos I. ez. őrmester, 1912 márczius 23-án, Kiss János II. ez. őrsvezető, 1912 márczius 29-én;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Matisz Mihály ez. őrsvezető, 1910 október 5-én, Szabó József ez. őrmester, 1911 november 8-án, Kerekes Tivadar csendőr ez. őrsvezető, 1912 január 26-án, Lőrinczi Imre csendőr ez. őrsvezető, 1912 február 8-án, Rogozsán Cyrill ez. őrsvezető, 1912 márczius 7-én, Szőke László ez. őrmester, 1912 márczius 22-én, Hatar Imre ez. őrmester, 1912 április 22-én és Gellért Imre ez. őrsvezető, 1912 április 24-én.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Delezsán Pál, Sornyai Miklós, Bosnyák Lázár, Balázs Péter, Buciumeán Andron, Oresán Miklós, Szurvas Ferencz, Schmied György, Bikis Gábor, Németh János, Oláh István II., Schweitzer János, Gál Mihály, Mager János, Bankó János, Bogdánov Szvetozár, Szakács László, Ördög János, Putnoki József és Simon Domokos csendőrök;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Deme Ferencz, Kovács Ferencz, Kucsó Mátyás, Brind-János és Váróczy Károly csendőrök; végül

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Kerekes István, Béri Lajos, Ragyelik János, Martin Tivadar, Németh József IV., Farkas Miklós, Major Rezső, Hujber Pál, Vida Antal, Steiger Imre, Imre Ferencz, Takács Ferencz I., Németh István XIV., Horvath József XV., Ftics Ferencz, Juhász György, Szabó István II., Bakarecz József, Kovács József V., Páris Miklós, Kálmán Gábor, Kazi Károly, Gulyás Károly, Kiss Lajos, Kiss István, Nagy Miklós, Gál Ádám és Horvath József XVI. csendőrök.

Névváltoztatás:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Klein Menyhért csendőr ez. őrsvezető, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 36,016/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Erdős»-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Szabó Zsigmond ez. őrsvezető, Györky Erzsébettel, 1912 április 8-án, Szegeden.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Szabó József ez. őrmester, Holics Izabellával, 1911 december 2-án, Újfehértón.

Pink Pál ez. őrmester, Princzinger Juliannával, 1912 január 24-én, Csomaközön.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

...: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus válaszlékban. . .:

Honvédelmi miniszter úr ö nagyméltósága által legújabbán kiadott közgazdálkodásra vonatkozó Cs 20 jelzésű Határozmányok című szolgálati könyvben előirt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönben leltárak raktárunkon már készen kaphatók.